

ĢENERĀLADVOKĀTES VERICAS TRSTENJAKAS [VERICA TRSTENJAK]
SECINĀJUMI,
sniegti 2011. gada 3. februārī¹

Satura rādītājs

I — Ievads	I - 8706
II — Atbilstošās tiesību normas	I - 8707
A — Savienības tiesības	I - 8707
B — Valsts tiesības	I - 8710
III — Fakti, pamata prāva un prejudiciālie jautājumi	I - 8711
IV — Tiesvedība Tiesā	I - 8714
V — Lietas dalībnieku pamatargumenti	I - 8715
A — Par pirmo prejudiciālo jautājumu	I - 8715
B — Par otro prejudiciālo jautājumu	I - 8716
C — Par trešo prejudiciālo jautājumu	I - 8717
VI — Juridiskais vērtējums	I - 8719
A — Ievada piezīmes	I - 8719
B — Prejudiciālo jautājumu vērtējums	I - 8721
1) Jēdziens “akcepts” Savienības tiesībās	I - 8721
a) Neesoša tieša norāde uz dalībvalstu tiesībām	I - 8721

1 — Secinājumu oriģinālvaloda — vācu. Tiesvedības valoda — angļu.

b)	No preču zīmes izrietošo tiesību un ierobežojumu saskaņošana	I - 8722
c)	Vienota regulējuma nepieciešamība	I - 8724
d)	Secinājums	I - 8726
2)	Direktīvas 89/104 9. panta 1. punktā paredzētie ierobežojumi	I - 8726
a)	Jēdziena “akcepts” definīcija	I - 8726
b)	“Piespiedu pasivitātes” situācijas izslēgšana	I - 8729
c)	Regulējuma par tiesību zaudēšanu koncepcija	I - 8730
i)	Piecu secīgu gadu akcepta termiņa sākuma priekšnoteikumi	I - 8730
ii)	Agrākas preču zīmes īpašnieka zināšana kā subjektīva pazīme	I - 8730
iii)	Nepieciešamības reģistrēt agrāko preču zīmi neesamība	I - 8733
iv)	Secinājumi	I - 8734
3)	Godīgas līdzāspastāvēšanas principa atbilstība Savienības tiesībām	I - 8734
C	— Citi būtiski juridiskie jautājumi	I - 8738
1)	Direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta <i>ratione temporis</i>	I - 8739
a)	Vispārīgi	I - 8739
b)	Tiesvedība par preču zīmes reģistrēšanu	I - 8740
i)	Laika piesaistes kritēriji	I - 8740

ii) Direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta atpakaļejoša spēka neesamība	I - 8741
iii) Nepiemērojamība, sākot no direktīvas spēkā stāšanās brīža	I - 8742
c) Tiesvedība par reģistrētās preču zīmes spēkā esamību	I - 8743
d) Secinājums	I - 8744
2) Pārmets par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu	I - 8745
VII — Secinājums	I - 8747
VIII — Secinājumi	I - 8749

I — Ievads

aktus attiecība uz preču zīmēm³, 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 9. panta 1. punkta interpretāciju.

1. *Court of Appeal (England & Wales, Civil Division*; turpmāk tekstā — “iesniedzējtiesa”) saskaņā ar EKL 234. pantu² uzdeva Tiesai prejudiciālus jautājumus par Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību

2. Šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā ir prāva starp *Budějovický Budvar, národní podnik* (turpmāk tekstā — “BB”) alus darītavu, kas atrodas Česke Budejovice [Česke Budějovice] pilsētā (*Böhmisch Budweis*, Čehijas Republika), un *Anheuser-Busch* (turpmāk tekstā — “AB”) alus darītavu, kas reģistrēta Sentluisā [*Saint Louis*] (Misūri štats [*Missouri*], Amerikas Savienotās Valstis) par

2 — Saskaņā ar 2007. gada 13. decembra Lisabonas līgumu, ar ko groza Līgumu par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu (OV C 306, 1. lpp.), lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pašlaik regulē Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pants.

3 — OV L 40, 1. lpp.

AB pieteikumu *Patent Office/Trade Marks Registry* (turpmāk tekstā — “valsts preču zīmju reģistrs”) atzīt *BB* reģistrēto preču zīmi “Budweiser”, kuras īpašniece jau daudzus gadus ir arī *AB*, par spēkā neesošu. Ar šo pieteikumu par preču zīmes pasludināšanu par spēkā neesošu tika pārtraukts gandrīz piecus gadus ilgušais laikposms, kurā abas vienādās preču zīmes godīgi pastāvēja līdzās Apvienotajā Karalistē.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — Savienības tiesības⁴

3. Pamata lietas galvenais tiesību jautājums ir, vai *BB* var iebilst pret *AB* pieteikumu par preču zīmes pasludināšanu par spēkā neesošu, balstoties uz tiesībām, kas tai izriet no agrākas preču zīmes ierobežojumiem. Tas savukārt ir atkarīgs no atbildes uz jautājumu, vai Direktīvas 89/104 9. panta 1. punktā minētais piecu gadu termiņš, kuram beidzoties stājas spēkā ierobežojumi akcepta rezultātā, patiešām ir beidzies. Pamata lietas īpašo raksturu pasvītro apstākļi, ka pieteikums par preču zīmes pasludināšanu par spēkā neesošu, kā par to informēja iesniedzējtiesa, tika iesniegts tieši vienu dienu pirms šī piecu gadu termiņa beigām. Tomēr tas vēl atsevišķi ir jāpārbauda. Atbilstoši tam lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu mērķis ir saņemt no Tiesas informāciju par to, kādiem priekšnoteikumiem ir jāpastāv, lai stātos spēkā ierobežojumi, no kura brīža sākas piecu gadu termiņš un vai iespējams, ka Eiropas Savienības tiesībās tiek atzīts princips, balstoties uz kuru ir tiesiski iespējama divu identisku senākas un jaunākas preču zīmes godīga līdzspastāvēšana, ja tās apzīmē atšķirīgus produktus.

4. Kā tas minēts Direktīvas 89/104 preambulas pirmajā un trešajā apsvērumā, tad direktīvas mērķis ir tuvināt dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm. Tomēr direktīvā aplūkotas tikai tās attiecīgo valstu tiesību normas, kas vistiešāk ietekmē iekšējā tirgus darbību, proti, kas var radīt kavēkļus preču brīvai aprītei un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, un var izraisīt konkurences traucējumus kopējā tirgū.

5. Direktīvas preambulas vienpadsmitajā apsvērumā noteikts, ka “juridiskās skaidrības dēļ un, lai netaisnīgi neierobežotu agrākas preču zīmes īpašnieka intereses, ir svarīgi nodrošināt, lai pēdējais vairs nevarētu pieprasīt spēkā neesamības atzīšanu, ne arī varētu iebilst pret tādas preču zīmes lietošanu, kas ir vēlāka par viņa paša preču zīmi, kuras lietošanu viņš ir apzināti pieļāvis nozīmīgu laika posmu, ja vien pieteikums par vēlāku preču zīmi nav ticis iesniegts negodprātīgi”.

⁴ — Atsaucēs uz EKL un LESD izmantotais jēdziens “Savienības tiesības” kopumā attiecas uz Kopienas tiesībām un Savienības tiesībām. Tiklīdz, ciktāl turpmāk tiek lietotas primāro tiesību normas, atsaucē attiecas uz noteikumiem, kas ir spēkā *ratione temporis*.

6. Direktīvas 89/104 4. pantā ar nosaukumu “Precīzāki iemesli atteikumam vai spēkā neesamībai, kas attiecas uz konfliktiem ar agrākām tiesībām” ir paredzēts:

iii) preču zīmes, kas reģistrētas starptautisko vienošanos ietvaros, kas ir spēkā dalībvalstī;

“1. Preču zīmi neregistrē vai, ja tā ir reģistrēta, pasludina par spēkā neesošu:

[..]

a) ja tā ir identiska ar agrāku preču zīmi un preces vai pakalpojumi, kam preču zīmi piemēro vai reģistrē, ir identiski ar precēm vai pakalpojumiem, kuriem tiek aizsargāta agrākā preču zīme;

d) preču zīmes, kas preču zīmes reģistrācijas pieteikuma dienā vai, vajadzības gadījumā, preču zīmes reģistrācijas pieteikumam prasītās prioritātes dēļ ir plaši pazīstamas dalībvalstī nozīmē, kādā vārds “plaši pazīstams” ir lietoti Parīzes Konvencijas 6.bis pantā.

[..].

2. “Agrākas preču zīmes” 1. punkta nozīmē ir:

[..]

a) šādas preču zīmes ar reģistrācijas pieteikuma datumu, kas ir agrāks nekā reģistrācijas pieteikuma datums attiecīgajai preču zīmei, vajadzības gadījumā ņemot vērā prioritātes, kas prasītas šim preču zīmēm:

4. Ikviens dalībvalsts var turklāt paredzēt, ka preču zīmi neregistrē vai, ja tā ir reģistrēta, pasludina par spēkā neesošu šādos gadījumos:

i) Kopienas preču zīmes;

a) ja preču zīme ir identiska vai līdzīga ar agrāku attiecīgās valsts preču zīmi, kā norādīts šī panta 2. punktā, un tā jāreģistrē vai ir reģistrēta precēm vai pakalpojumiem, kas [nav] līdzīgi tiem, kam reģistrēta agrākā preču zīme, ja agrākajai preču zīmei ir reputācija attiecīgajā dalībvalstī un ja vēlākās preču zīmes lietošana [izmantošana] bez pienācīga iemesla kaitētu

ii) preču zīmes, kas reģistrētas dalībvalstī, vai, Beļģijas, Luksemburgas vai Nīderlandes gadījumā, Beniluksa Preču zīmju birojā;

agrākās preču zīmes atšķirtspējai vai reputācijai, vai to negodīgi izmantotu;

ja agrākās preču zīmes vai citu agrāku tiesību īpašnieks piekrit vēlākās preču zīmes reģistrācijai.

b) ja tiesības uz neregistrētu preču zīmi vai citu tirdzniecībā izmantotu apzīmējumu iegūtas pirms sekojošās preču zīmes reģistrācijas pieteikuma datuma vai pirms datuma, kad pieprasīta prioritāte sekojošās preču zīmes reģistrācijas pieteikumam, un šī neregistrētā preču zīme vai cits apzīmējums piešķir tās īpašniekam tiesības aizsargāt sekojošās preču zīmes lietošanu;

6. Ikviens dalībvalsts var paredzēt, ka, atkāpjoties no 1. līdz 5. punktam, pamatojumu reģistrācijas atteikumam vai spēkā neesamībai, kas ir spēkā šajā dalībvalstī pirms dienas, kurā stājas spēkā normas, kas nepieciešamas, lai ievērotu šo direktīvu, piemēro tām preču zīmēm, attiecībā uz kurām pieteikums iesniegts pirms šīs dienas.”

c) preču zīmes lietošanu var aizliegt, pamatojoties uz agrākām tiesībām, kas nav minētas šī panta 2. punktā un 4. punkta b) apakšpunktā, jo īpaši:

7. Direktīvas 5. pantā ar nosaukumu “Tiesības, ko piešķir preču zīme” ir noteikts:

i) tiesībām uz nosaukumu;

ii) tiesībām uz grafisko atainojumu;

“1. Reģistrētā preču zīme piešķir īpašniekam šajā ziņā ekskluzīvas tiesības. Īpašniekam ir tiesības atturēt visas trešās personas, kas nav saņēmušas viņa piekrišanu, lietot komercdarbībā:

iii) autortiesībām;

iv) rūpnieciskā īpašuma tiesībām;

a) jebkuru apzīmējumu, kas ir identisks preču zīmei attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kuri ir identiski tiem, attiecībā uz ko ir reģistrēta preču zīme;

[..].

5. Dalībvalstis var atļaut, ka, atkarībā no apstākļiem, reģistrāciju nevajag atteikt vai preču zīmi nevajag pasludināt par spēkā neesošu,

[..].”

8. Direktīvas 9. pantā ar nosaukumu “Ierobežojumi akcepta rezultātā” ir noteikts:

“1. Ja dalībvalstī agrākas preču zīmes īpašnieks, kā norādīts 4. panta 2. punktā, piecu gadu laikā pēc kārtas ir akceptējis vēlākas preču zīmes, kas reģistrēta šajā dalībvalstī, lietošanu, tajā laikā apzinoties šo lietošanu, viņam vairs nav tiesību, pamatojoties uz šo agrāko preču zīmi, ne griezties pēc atzinuma, ka vēlākā preču zīme ir spēkā neesoša, ne iebilst pret vēlākas preču zīmes lietošanu attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kam šī vēlākā preču zīme tikusi lietota, ja vien vēlākās preču zīmes reģistrācija nav lūgta negodprātīgi.

2. Ikviens dalībvalsts var paredzēt, ka šā panta 1. punktu attiecina *mutatis mutandis* uz 4. panta 4. punkta a) apakšpunktā norādīto agrākas preču zīmes īpašnieku vai uz 4. panta 4. punkta b) vai c) apakšpunktā norādītajām agrākām tiesībām.

[..]”

9. Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Direktīva 2008/95/EK, ar ko tuvinā dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz

preču zīmēm (kodificētā versija)⁵, kas stājās spēkā 2008. gada 28. novembrī, aizstāja Direktīvu 89/104. Tā iemesla dēļ, ka pamata lietā apskatāmie notikumi norisinājās pirms Direktīvas 2008/95 stāšanās spēkā, veicot šīs lietas juridisko vērtējumu, ir jāņem vērā tikai Direktīva 89/104.

B — Valsts tiesības

10. Direktīvas 89/104 noteikumi valsts tiesībās tika transponēti ar 1994. gada likumu par preču zīmēm [*Trade Marks Act 1994*]. Turklāt šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 9. pants ir transponēti 1994. gada likuma par preču zīmēm attiecīgi 6. panta 1. punktā un 48. pantā.

11. 1994. gada likuma par preču zīmēm⁶ 7. pantā ir ietverti noteikumi, kas regulē preču zīmes reģistrācijas procedūru un atsaucas uz Apvienotās Karalistes tirgū pazīstamo divu

⁵ — OV L 299, 25. lpp.

⁶ — Šīs normas priekštece ir 1938. gada likuma par preču zīmēm 12. panta 2. punkts, kas saturiski būtiski neatšķiras.

identisku preču zīmju godīgas līdzāspastāvēšanas principu — “honest concurrent use”:

“Pamatojums relatīvam reģistrācijas atteikumam godīgas līdzāspastāvēšanas gadījumā

1. Šis pants ir spēkā, ja ir ticis iesniegts preču zīmes reģistrācijas pieteikums un reģistrējošajai iestādei ir aizdomas,

a) ka eksistē agrāka preču zīme, attiecībā uz kuru ir izpildīti 5. panta 1., 2. vai 3. punkta priekšnoteikumi, vai

b) eksistē agrāka preču zīme, attiecībā uz kuru ir izpildīti 5. panta 4. punkta priekšnoteikumi,

tomēr pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka preču zīme, kuru tas ir vēlējis reģistrēt, ir godīgi līdzās pastāvējusi [identiskai preču zīmei].

2. Šādā gadījumā reģistrējošā iestāde nevar atteikt preču zīmes reģistrāciju, pamatojot to ar agrākas preču zīmes vai citu agrāku tiesību pastāvēšanu, ja agrākās preču zīmes vai attiecīgo agrāko tiesību īpašnieks nav iebildis [pret vēlākās preču zīmes lietošanu].

3. Šis sadaļas nolūkam ar “honest concurrent use” ir jāsaprot preču zīmes tāda izmantošana no pieteikuma iesniedzēja puses vai izmantošana ar tā atļauju, kāda agrāk bija spēkā kā “honest concurrent use” 1938. gada likuma par preču zīmēm [*Trade Marks Act 1938*] 12. panta 2. punkta izpratnē.

4. Šī sadaļa neskar:

a) reģistrācijas atteikumu 3. sadaļā minēto iemeslu dēļ (absolūta atteikuma pamatojums) vai

b) lūgumu atzīt par spēkā neesošu atbilstoši 47. panta 2. punktam (pieteikums, pamatojoties uz relatīvu reģistrācijas atteikumu par nesniegto atļauju preču zīmes reģistrēšanai).”

III — Fakti, pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

12. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *BB* un *AB* pirmo reizi aktīvi ienāca Lielbritānijas tirgū attiecīgi 1973. un 1974. gadā. Abi uzņēmumi tirgo alu, izmantojot preču zīmi, kas sastāv no vai ietver vārdu “Budweiser”.

13. Kā tas tālāk izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, tad, lai gan preču zīmes nosaukumi ir vienādi, tomēr alus atšķiras. Alus garša, cena, kā arī noformējums vienmēr ir atšķirušies. Tirdzniecībā, kurā tie ir līdzās pastāvējuši, liela daļa patērētāju ir sapratusi to atšķirības, lai gan, protams, vienmēr būs neliela daļa patērētāju, kas minētās alus šķirnes jauks.

14. 1976. gada novembrī *BB* iesniedza pieteikumu par preču zīmes “Bud” reģistrēšanu. *AB* pret to iebilda.

15. 1979. gadā *AB* iesūdzēja *BB* tiesā par apzīmējuma piesavināšanos, lūdzot aizliegt *BB* lietot apzīmējumu “Budweiser”. *BB* uz to atbildēja ar pretprasību un lūdza aizliegt *AB* piesavināties apzīmējumu, kas izriet no apzīmējuma “Budweiser” lietošanas. Kamēr risinājās šis strīds, iebildumu process saistībā ar preču zīmi bija apturēts. Tomēr gan prasība, gan pretprasība netika apmierinātas, jo tiesas nolēma, ka neviens no lietas dalībniekiem faktus nav atspoguļojis nepatiesi. Līdz ar to kopš tā brīža pastāv dubulta preču zīme un apzīmējums.

16. 1979. gada 11. decembrī *AB* reģistrēja vārdu “Budweiser” attiecībā uz “alu, gaišo alu un porteri”. *BB* pret to iebilda. 1989. gada 28. jūnijā *BB* iesniedza pretprasību saistībā

ar “Budweiser” reģistrēšanu, pret kuru, protams, iebilda *AB*.

17. 2000. gada februārī *Court of Appeal* [Apelācijas tiesa] nolēma abus iebildumus noraidīt. Šis lēmums tika panākts, pamatojoties uz Apvienotās Karalistes 1938. gada vecā Preču zīmju akta [*Trade Marks Act*] noteikumiem, saskaņā ar kuru ir atļauts reģistrēt konkurentus ar vienādām vai maldīgi līdzīgām preču zīmēm ar nosacījumu, ka pastāv godīga līdzaspastāvēšana vai citi specifiski apstākļi. Pēc šī lēmuma 2000. gada 19. maijā abi lietas dalībnieki tika reģistrēti preču zīmju reģistrā kā preču zīmes, kurā ietilpst apzīmējums “Budweiser”, īpašnieki. Šīs situācijas rezultāts ir tāds, ka *BB* bija reģistrējis divas preču zīmes, “Bud” (ar 1976. gada novembra pieteikumu) un “Budweiser” (ar 1989. gada jūnija pieteikumu). *AB* bija reģistrējis preču zīmi “Budweiser” (ar 1979. gada pieteikumu).

18. 2005. gada 18. maijā, kas ir četrus gadus un 364 dienas pēc tam, kad attiecīgie lietas dalībnieki bija reģistrējuši savas preču zīmes, *AB* vērsās Valsts preču zīmju reģistrā, lai *BB* “Budweiser” preču zīmi atzītu par spēkā neesošu. Lietas apstākļi ir šādi:

— lai arī abu lietas dalībnieku preču zīmes tika reģistrētas vienā un tajā pašā dienā, saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta

2. punktu *AB* reģistrētā preču zīme ir uzskatāma par “agrāku preču zīmi”;

neesot reģistrēta. Tā kā *AB* nav akceptējusi [preču zīmes] lietošanu, tad tiesa apmierināja prasību atzīt [attiecīgo preču zīmi] par spēkā neesošu.

— preču zīmes un preces ir identiskas, līdz ar to saskaņā ar direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu *BB* preču zīmi var pasludināt par spēkā neesošu;

— šajā gadījumā nepastāv strīds par akceptu, jo 9. pantā paredzētais piecu gadu termiņš vēl nebija beidzies.

21. Pret šo lēmumu *BB* iesniedza *Court of Appeal* apelācijas sūdzību. Iesniedzējtiesa pauž šaubas par jēdziena “akcepts” nozīmi direktīvas 9. panta izpratnē, bet galvenokārt par jautājumu, no kura brīža agrākas preču zīmes īpašnieks sāk akceptēt vēlāku preču zīmi. Iesniedzējtiesai ir arī neskaidrības par Direktīvas 89/104 4. panta interpretāciju. Šī iemesla dēļ *Court of Appeal* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

19. Valsts preču zīmju reģistrs uzskatīja, ka *AB* bija visas tiesības pieprasīt [preču zīmes] spēkā neesamības atzīšanu, jo Direktīvas 89/104 9. panta 1. punktā paredzētais piecu gadu akcepta termiņš sākās no brīža, kad tika reģistrēta vēlākā preču zīme. Tādēļ Valsts preču zīmju reģistrs atbalstīja šo prasību atzīt [attiecīgo preču zīmi] par spēkā neesošu.

“1) Kas ir domāts ar terminu “akcepts” Direktīvas 89/104/EEK 9. panta 1. punkta izpratnē, un it īpaši:

a) vai termins “akcepts” ir uzskatāms par Kopienu tiesību jēdzienu, vai arī valsts tiesas kompetencē ir piemērot valsts tiesību aktus attiecībā uz akceptu (tai skaitā attiecībā uz lietošanas ilgumu vai ilgu godīgu līdzaspastāvēšanu);

20. *BB* apstrīdēja šo lēmumu *Court of Justice (England & Wales)*. Šī tiesa nosprieda, ka saskaņā ar 1994. gada likuma par preču zīmēm 48. pantu agrākās preču zīmes īpašniekam, proti, *AB*, būtu bijis jāakceptē reģistrētas preču zīmes lietošana, bet nebūtu jāakceptē tādās neregistrētas preču zīmes lietošana, kura, kaut gan ir pieteikta reģistrēšanai, tomēr vēl

b) ja “akcepts” ir Kopienu tiesību jēdziens, vai var uzskatīt, ka

preču zīmes īpašnieks ir akceptējis cita uzņēmuma identisku preču zīmi situācijā, kad jau ilgi pastāv labi nodibināta preču zīmju godīga līdzaspastāvēšana, ja viņš jau ilgi zinājis par šīs preču zīmes lietošanu, taču nav varējis to novērst;

identiskām precēm, tādā veidā, ka agrākās preču zīmes izcelsme nenozīmē to, ka šī preču zīme attiecas tikai uz agrākās preču zīmes īpašnieka precēm, bet gan attiecas uz tā precēm vai otrā lietotāja precēm?”

- c) katrā ziņā vai ir nepieciešams, lai preču zīmes īpašnieks savu preču zīmi būtu reģistrējis, pirms viņš veic citas i) identiskas vai ii) maldinoši līdzīgas preču zīmes “akceptu”?

IV — Tiesvedība Tiesā

22. Tiesas kancelejā 2008. gada 20. oktobra lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika saņemts 2008. gada 30. novembrī.

- 2) Kurā brīdī “piecu secīgu gadu” laika posms ir uzskatāms par sākušos un, it īpaši, vai tas var sākties (un arī beigties), pirms agrākās preču zīmes īpašnieks ir faktiski reģistrējis savu preču zīmi; un ja tā, tad kādi nosacījumi nepieciešami, lai noteiktu termiņa sākumu?

23. Rakstveida apsvērumus *AB*, *BB*, Apvienotās Karalistes, Čehijas Republikas, Itālijas Republikas, Slovākijas Republikas, Portugāles Republikas valdības, kā arī Komisija ir iesniegušas Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 23. pantā minētajā termiņā.

- 3) Vai Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts piemērojams tādējādi, ka tas agrākās preču zīmes īpašniekam ļauj dominēt pat gadījumā, kad ilgu laika posmu godīgi ir līdzās pastāvējušas divas identiskas preču zīmes, kas attiecas uz

24. 2010. gada 24. novembra mutvārdu procedūrā savus apsvērumus sniedza *AB* un *BB* pārstāvji, kā arī Čehijas Republika un Komisija.

V — Lietas dalībnieku pamatargumenti

reģistrējis to, pirms tas ir sācis tieši akceptēt identisku vai līdzīgu preču zīmi, kas ir iemesls preču jaukšanai.

A — Par pirmo prejudiciālo jautājumu

25. *BB* pauž uzskatu, ka jēdziens “akcepts” Direktīvas 89/104 9. panta izpratnē ir autonomas Savienības tiesību jēdziens. Tas attiecoties arī uz nevēlēšanos pret preču zīmes lietošanu no trešo personu puses, ja tāda iespēja pastāvēja.

26. Arī *AB* uzskata, ka jēdziens “akcepts” ir autonomas Savienības tiesību jēdziens un dalībvalsts iestādes nav tiesīgas piemērot valsts tiesību normas, lai definētu šo jēdzienu.

27. Ņemot vērā šī jēdziena definīciju, agrākas preču zīmes īpašniekam nepieciešamības gadījumā esot jābūt iespējai vērsties pret vēlākas preču zīmes lietošanu, lai to vispār varētu akceptēt. Nevarot uzskatīt, ka preču zīmes īpašnieks ir akceptējis vēlākas preču zīmes ilglaicīgu un godīgu līdzāspastāvēšanu, ja viņš ir zinājis par šādas vēlākas preču zīmes pastāvēšanu, taču viņam nav bijušas iespējas novērst tās lietošanu. Turklāt *AB* uzskata, ka, lai pieņemtu, ka pastāv “akcepts” Direktīvas 89/104 9. panta izpratnē, ir nepieciešams, lai kādas preču zīmes īpašnieks būtu

28. *Apvienotās Karalistes* valdība pauž uzskatu, ka jēdziens “akcepts” esot autonomas Savienības tiesību jēdziens. Tā uzskata, ka nevar pieņemt, ka preču zīmes īpašnieks ir akceptējis identiskas preču zīmes ilglaicīgu un godīgu līdzāspastāvēšanu, ja viņš ir zinājis par šādas vēlākas preču zīmes pastāvēšanu, taču viņam nav bijušas iespējas novērst tās lietošanu. Turklāt nav nepieciešams, lai kādas preču zīmes īpašnieks reģistrētu to, pirms tas ir sācis akceptēt identiskas vai līdzīgas preču zīmes lietošanu.

29. *Itālijas valdība* uzsver, ka jēdziens, kas Direktīvas 89/104 9. panta izpratnē esot harmonizēts Savienības tiesību koncepts, ietvert sevī agrākas preču zīmes īpašnieka iespēju vērsties pret vēlākas identiskas vai maldinoši līdzīgas preču zīmes lietošanu no trešo personu puses.

30. Tā kā agrākas preču zīmes jēdziena, kā tas ir definēts Direktīvas 89/104 4. panta 2. punktā, priekšnoteikums nav šīs preču zīmes reģistrēšana, tad neesot nepieciešams, ka agrākas preču zīmes īpašnieks reģistrētu savu preču zīmi, lai būtu sācis “akceptēt” identiskas vai maldinoši līdzīgas preču zīmes lietošanu no trešo personu puses. Tas, ka dalībvalstis var paredzēt, ka akcepts 9. panta 1. punkta

izpratnē pastāv jau pirms agrākas preču zīmes reģistrēšanas, ieskaitot 4. panta 4. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajās situācijās, nav pretrunā Direktīvas 89/104 9. panta 2. punktam.

nav varējis pret to vērsties. Turklāt saskaņā ar direktīvas 4. panta 2. punktu agrākai preču zīmei neesot jābūt reģistrētai, pirms tās īpašnieks ir sācis akceptēt šajā dalībvalstī reģistrētas vēlākas preču zīmes lietošanu.

31. *Portugāles valdība* uzskata, ka gadījumā, kad tirgū jau ilgi līdzās pastāv divas preču zīmes, labas ticības un tiesiskās drošības interesēs Direktīvas 89/104 9. pantā paredzētajam ierobežojumu termiņam ir jāsakrīt ar to brīdi, ar kuru sākas reāla preču zīmes lietošana, kā arī ar brīdi, kurā agrāku preču zīmju īpašniekiem ir pieejami līdzekļi — piemēram, noteikumos par neatļautu konkurenci paredzētie līdzekļi —, lai aizliegtu preču zīmes lietošanu, kas, iespējams, kaitē tās īpašniekam.

B — *Par otro prejudiciālo jautājumu*

34. *BB* uzskata, ka Direktīvas 89/104 9. panta 1. punktā paredzētais akcepta termiņš sākas no brīža, kurā ieinteresētā persona uzzina par preču zīmes lietošanu no trešo personu puses. Fakts, ka šis termiņš sākas pirms vai pēc agrākās preču zīmes reģistrācijas, neesot būtisks.

32. *Komisija* pauž uzskatu, ka jēdziens “akcept” esot autonomas Savienības tiesību jēdziens, kuram vajadzētu tikt interpretētam vienoti.

35. Turpretī *AB* uzskata, ka “piecu secīgu gadu” laika posms sākas tajā brīdī, tiklīdz ir izpildīti turpmāk uzskaitītie trīs priekšnoteikumi: agrākā preču zīme ir reģistrēta; agrākās preču zīmes īpašnieks zina par identiskas vai līdzīgas preču zīmes lietošanu; vēlākā preču zīme arī ir reģistrēta. Šis laika posms nevarot ne sākties, ne arī beigties pirms faktiskas agrākās preču zīmes reģistrēšanas.

33. Nevarot uzskatīt, ka agrākas preču zīmes īpašnieks ir akceptējis vēlāku preču zīmi, pirms vēlākā preču zīme vispār ir reģistrēta, arī tad, ja agrākas preču zīmes īpašnieks esot zinājis par vēlākas preču zīmes lietošanu un

36. *Apvienotās Karalistes valdība* norāda uz to, ka “piecu secīgu gadu” laika posms sākoties tajā brīdī, tiklīdz vēlākā preču zīme ir reģistrēta un ir uzsākta tās lietošana, kā arī

[agrākās preču zīmes] īpašnieks ir uzzinājis par tās lietošanu.

agrākais no vēlākās preču zīmes reģistrācijas brīža, ja šī preču zīme ir lietota no šī brīža un agrākās preču zīmes īpašnieks no šī brīža zina par šo lietošanu. Vēlākās preču zīmes reģistrācijas datumu nosaka, balstoties uz attiecīgā dalībvalstī piemērojamām preču zīmes reģistrācijas procedūras normām. Turklāt akcepta termiņš varot sākties, vēl pirms agrākās preču zīmes īpašnieks ir reģistrējis savu preču zīmi.

37. *Slovākijas valdība* pirms pirmā prejudiciālā jautājuma analīzes vispirms apskata otro prejudiciālo jautājumu. Tā uzskata, ka piecu gadu termiņš sākas ar vēlākās preču zīmes reģistrācijas brīdi, ja agrākās preču zīmes īpašnieks zina par vēlākās preču zīmes lietošanu un vēlākās preču zīmes reģistrācijas pieteikums ir iesniegts godīgi, proti, neatkarīgi no fakta, ka agrākā preču zīme jau ir reģistrēta vai pieteikta reģistrācijai.

C — *Par trešo prejudiciālo jautājumu*

38. *Itālijas valdība* iesaka atbildēt uz prejudiciālo jautājumu tā, ka Direktīvas 89/104 9. panta 1. punktā paredzētais akcepta laika posms sākas un, iespējams, varētu arī beigties, pirms agrākās preču zīmes īpašnieks ir reģistrējis savu preču zīmi, tomēr šis laika posms nevar sākties ne pirms vēlākās preču zīmes reģistrācijas, ne arī pirms brīža, kad agrākās preču zīmes īpašnieks faktiski ir uzzinājis par vēlāku reģistrētu preču zīmi.

40. *BB* pauž uzskatu, ka gadījumā, kad ilgu laika posmu godīgi ir līdzās pastāvējušas divas identiskas preču zīmes, kas attiecas uz identiskām precēm, proti, preču zīme attiecas ne tikai uz agrākās preču zīmes īpašnieka precēm, bet arī uz vēlākas preču zīmes īpašnieka precēm, un, ja nepastāv būtiskas iespējas sajaukt abas preces, tad vēlākā preču zīme neietekmē agrākās preču zīmes galveno funkciju, kā to regulē Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts.

39. *Komisija* uzskata, ka akcepta laika posms sākas no tā brīža, kad agrākās preču zīmes īpašnieks uzzina par reģistrētas vēlākas preču zīmes lietošanu. Tātad šis termiņš var sākties

41. *AB* uzskata, ka Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts nodrošina pilnīgu

aizsardzību un tādēļ atļauj agrākas preču zīmes īpašniekam īstenot savas tiesības, proti, arī gadījumā, kad ilgu laika posmu godīgi ir līdzās pastāvējušas divu identisku produktu preču zīmes, tādā veidā, ka agrākās preču zīmes izcelsmes garantija nenozīmē, ka šī preču zīme attiecas vienīgi uz agrākās preču zīmes īpašnieka precēm, bet gan tieši pretēji, ka tā vienādā mērā apzīmē gan vienu, gan arī otra preču zīmes lietotāja preces.

42. *Apvienotās Karalistes valdība* iesaka uz šo prejudiciālo jautājumu atbildēt tā, ka, ņemot vērā Direktīvas 89/104 6. panta 2. punkta un 9. panta normas, direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir piemērojams tiklīdz, cik tas atļauj agrākās preču zīmes īpašniekam īstenot savas tiesības arī gadījumā, kad ilgu laika posmu godīgi ir līdzās pastāvējušas divu identisku produktu preču zīmes.

43. *Čehijas valdība* uzskata, ka Direktīvas 89/104 4. pants nav piemērojams tādos faktiskajos apstākļos, kādi ir pamata lietā, jo šī direktīva paredz, ka divu visnotaļ pazīstamu, identisku vai vismaz līdzīgu preču zīmju gadījumā neviena no šīm preču zīmēm nevarēs iegūt formālu tiesisko aizsardzību, proti, abas preču zīmes tiks aizsargātas vienādā apmērā, no kā izriet, ka tās varēs paralēli

lietot atbilstoši valsts vai starptautisko tiesību normām attiecībā uz neregistrētām preču zīmēm.

44. *Čehijas valdība* preventīvi uzsver, ka Direktīvas 89/104 9. panta 1. punkts esot jāinterpretē tādejādi, ka tajā paredzētais akcepta īstenošanas termiņš nesākas pirms strīdīgās preču zīmes reģistrācijas brīža.

45. *Čehijas valdības* uzskata, ka tiesību ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā nav iespējams atsaukties uz Direktīvas 89/104 4. pantu. Ar tiesību ļaunprātīgu izmantošanu esot jāsaprot mēģinājums, pretrunā tiesību normas mērķim, gūt priekšrocības attiecībā pret trešo personu. Izvērtējums, vai pastāv tiesību ļaunprātīga izmantošana, esot jāveic valsts tiesai.

46. *Slovākijas valdība* uzskata, ka Direktīva 89/104 neļauj agrākās preču zīmes īpašniekam īstenot savas tiesības direktīvas 4. panta izpratnē, ja šo tiesību īstenošana ir uzskatāma par ļaunprātīgu rīcību.

47. Lai pierādītu šādu tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, no vienas puses, būtu jāpastāv priekšnoteikumam, ka, izmantojot tiesības lūgt pasludināt [preču zīmi] par spēkā neesošu, neskatoties uz direktīvas, kā arī valsts attiecīgo transponēšanas normu nosacījumu formālu izpildi, tiek panāktas taktiskas priekšrocības, kuru garantēšana būtu pretrunā direktīvas mērķiem. No otras puses, no visu apstākļu izvērtēšanas būtu jāizriet,

ka lūguma pasludināt [preču zīmi] par spēkā neesošu galvenais mērķis ir iegūt taktiskas priekšrocības. Tomēr valsts tiesai būtu jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā pastāv tiesību ļaunprātīga izmantošana.

VI — Juridiskais vērtējums

A — Ievada piezīmes

48. *Itālijas valdība* uzsver, ka Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts nepiešķir acīmredzami agrākas preču zīmes īpašniekam tiesības apturēt acīmredzami vēlākas preču zīmes lietošanu vai lūgt pasludināt to par spēkā neesošu. Situācijā, kad ilgu laika posmu godīgi ir līdzās pastāvējušas divas identiskas vai pat maldinoši līdzīgas preču zīmes, būtu jāsecina, ka tāds dalībvalsts lēmums, kas liedz divu preču zīmju īpašniekiem tiesības lūgt pasludināt otru preču zīmi par spēkā neesošu vai liedz tiesības apturēt otru preču zīmi neatkarīgi no reģistrācijas kārtības vai iespējama akcepta, nepārkāpj Direktīvu 89/104.

49. *Komisija* norāda, ka Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts neizslēdz divu identisku preču zīmju, kas attiecas uz identiskām, bet atšķirīgu ražotāju precēm, līdzaspastāvēšanu arī pēc tam, kad šīs preces jau ilgāku laika posmu ir godīgi līdzās pastāvējušas, ja netiek ietekmēta agrākās preču zīmes galvenā funkcija — attiecīgā produkta izcelsmes garantija.

50. Eiropas Savienības intelektuālā īpašuma aizsardzības standarti vislabāk ir attīstīti preču zīmju jomā. Tiesību aktu tuvināšana šajā jomā balstās uz divām atšķirīgām, paralēli lietotām pieejām, kuras tomēr daudzējādā ziņā savā starpā ir saistītas un viena otru papildina⁷. No vienas puses, pastāv ar Regulu (EK) Nr. 40/94⁸ ieviestā Kopienas preču zīmes sistēma kā supranacionālas rūpnieciskā īpašuma tiesības, kas 1994. gada 15. martā, regulai stājoties spēkā, radīja pārnacionālas, visā Eiropas Savienības teritorijā spēkā esošas, vienotas preču zīmju tiesības. No otras puses, pastāv tiesību tuvināšanas ceļā ar direktīvas tiesiskajiem instrumentiem veiktā valsts tiesību aktu tuvināšana. Lai gan šī tiesību aktu tuvināšanas metode neatceļ teritorialitātes

7 — Šajā izpratnē Knaak, R., *Gemeinschaftsmarke und Recht der EU-Mitgliedstaaten* (izdevējs Eva-Marina Bastian/Roland Knaak/Gerhard Schrickler), Minhene, 2006, 71. lpp.; Mühlendahl, A., "Territorialität und Einheitlichkeit im europäischen Markenrecht", *Perspektiven des geistigen Eigentums und Wettbewerbsrechts — Festschrift für Gerhard Schrickler zum 70. Geburtstag*, Minhene, 2005, 853. lpp.

8 — Padomes 1993. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi (OV L 11, 1. lpp.).

principu⁹, kas jau izsenis ir raksturīgs preču zīmju tiesībām, proti, kādas preču zīmes juridiskā spēka piesaisti attiecīgās dalībvalsts teritorijai, tā tomēr palīdz novērst dalībvalstu tiesību normu atšķirības un no tām izrietošos šķēršļus preču brīvai apritei un pakalpojumu sniegšanas brīvībai kopējā tirgū¹⁰.

jāuzskaita. Vienādu apstākļu noteikšana šajā jomā tiek uzskatīta par priekšnoteikumu vēlām mērķa sasniegšanai. Saskaņā ar direktīvas preambulas piekto apsvērumu arī turpmāk dalībvalstu kompetencē ir jābūt tiesībām paredzēt procesuālās tiesību normas attiecībā uz reģistrācijas ceļā iegūtu preču zīmju reģistrāciju, atcelšanu un spēkā neesamību.

51. Kā tas izriet no Direktīvas 89/104 preambulas pirmā apsvēruma, tad tas ir arī Savienības likumdevēja mērķis, ko tas vēlējas sasniegt, pieņemot šo direktīvu. Kā to var secināt no direktīvas preambulas trešā apsvēruma, tad šī direktīva tomēr neparedz dalībvalstu tiesību aktu par preču zīmēm visaptverošu tuvināšanu. Drīzāk būs arī pietiekami, ja tuvināšanu ierobežos ar tām attiecīgo valstu tiesību normām, kas vistiešāk ietekmē iekšējā tirgus darbību. Kā tas izriet no direktīvas preambulas septītā apsvēruma, tad pie šīm valsts tiesību normām it īpaši ir pieskaitāmas tās normas, “kas ir spēkā attiecībā uz reģistrētas preču zīmes iegūšanu un paturēšanu”. It īpaši tas ir spēkā attiecībā uz noraidījuma vai spēkā neesamības pamatojumiem, kuri ir izsmeloši

52. Tā kā preču zīmju jomā valsts tiesības ir saskaņotas tikai daļēji, tad šajā lietā rodas būtisks jautājums, vai un cik lielā mērā jēdziens “akcepts” direktīvas 9. pantā ir pakļauts Savienības tiesību prasībām. Iesniedzējtiesas 1.a) jautājums apskata šī jēdziena principiālu juridisko klasifikāciju Savienības tiesību kategorijās, savukārt 1.b), 1.c) un 2. jautājums skar šī jēdziena saturu, kā arī to, kādām konkrēti ir jābūt normām par no vēlākas preču zīmes akcepta izrietošu tiesību zaudēšanu. Savukārt 3. jautājums galvenokārt attiecas uz direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta interpretāciju, kā arī līdz šim Apvienotās Karalistes preču zīmju tiesībās zināmā “honest

9 — Atbilstoši teritorialitātes principam preču zīmju tiesību jomā, preču zīme juridiski ir spēkā tikai attiecīgās valsts teritorijā. Katrā valstī preču zīmju aizsardzība balstās uz tās valsts tiesību normām (skat. Fezer, K.-H., *Markenrecht*, 4. izdevums, Minhene, 2009, pirmā daļa, F. I 1, 1. punkts; Kaiser, G., *Strafrechtliche Nebengesetze* (izdevējs Georg Erbs/Max Kohlhaas/Friedrich Ambs), 178. papildizdevums, Minhene, 2010, *Markengesetz, Vorbemerkungen*, 18. punkts).

10 — Šajā izpratnē skat. Novak, M., “Rechtsprechung der Europäischen Gerichtshöfe zum Markenrecht”, *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, 2001, 613. lpp.

concurrent use” tiesību institūta saderību ar Savienības tiesībām. Labākas pārskatāmības dēļ es sadalīšu prejudiciālos jautājumus iepriekš minētajā tēmu secībā un tāda secībā uz tiem arī atbildēšu. Galu galā ir jāapskata gan direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošana šajā lietā no laika aspekta, gan arī tiesvedības Tiesā ietvaros Čehijas un Slovēnijas valdību celtais iebildums, ka *AB* ir ļaunprātīgi izmantojusi savas tiesības.

ši jēdziena pieskaitīšanai Savienības tiesību jēdzieniem.

a) Neesoša tieša norāde uz dalībvalstu tiesībām

B — Prejudiciālo jautājumu vērtējums

1) Jēdziens “akcepts” Savienības tiesībās

53. Pirmais apskatāmais prejudiciālais jautājums ir par to, vai direktīvas 9. panta jēdziens “akcepts” ir Savienības tiesību jēdziens, kas jāinterpretē autonomi un vienoti. Direktīva pati nesniedz šī jēdziena juridisko definīciju. Rodas jautājums, vai šis apstāklis ir pretrunā

54. Attiecībā uz atbilstošu [jēdziena] klasifikāciju var pieminēt pašreiz jau pastāvīgo Tiesas judikatūru¹¹, saskaņā ar kuru gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas, gan no vienlīdzības principa izriet prasība, ka Savienības tiesību normas, kurās to satura un piemērošanas jomas noskaidrošanai nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, parasti visā Savienībā ir interpretējamas autonomi un vienveidīgi, ņemot vērā normu kontekstu un attiecīgo tiesisko regulējumu mērķi. Ja Savienības likumdevējs kādā Savienības

11 — Skat. arī 2010. gada 21. oktobra spriedumu lietā *C-467/08 Padawan* (Krājums, I-10055. lpp., 32. punkts), 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā *C-168/08 Hadadi* (Krājums, I-6871. lpp., 38. punkts), 2009. gada 2. aprīļa spriedumu lietā *C-523/07 A* (Krājums, I-2805. lpp., 34. punkts), 2007. gada 18. decembra spriedumu lietā *C-314/06 Société Pipeline Méditerranée et Rhône* (Krājums, I-12273. lpp., 21. punkts), 2005. gada 27. janvāra spriedumu lietā *C-188/03 Junk* (Krājums, I-885. lpp., 29. punkts), 2004. gada 12. oktobra spriedumu lietā *C-55/02 Komisija/Portugāle* (Krājums, I-9387. lpp., 45. punkts), 2003. gada 22. maija spriedumu lietā *C-103/01 Komisija/Vācija (Recueil, I-5369. lpp., 33. punkts)*, 2000. gada 19. septembra spriedumu lietā *C-287/98 Linster (Recueil, I-6917. lpp., 43. punkts)*, 1998. gada 2. aprīļa spriedumu lietā *C-296/95 EMU Tabac u.c. (Recueil, I-1605. lpp., 30. punkts)* un 1984. gada 18. janvāra spriedumu lietā *327/82 Ekro (Recueil, 107. lpp., 14. punkts)*.

tiesību aktā tomēr ir netieši norādījis uz valsts paražām¹², tad Tiesas kompetencē nav dot izmantotajam jēdzianam vienveidīgu definīciju Savienības tiesībās.

55. Ir jāsecina, ka direktīvā nav tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, no kuras varētu secināt, ka ir bijis mērķis šī nenoteiktā tiesību termina definēšanu atstāt dalībvalstu kompetencē¹³.

12 — Kā piemēru atsaucē uz valsts tiesību terminoloģiju varētu norādīt Padomes 1968. gada 9. marta Pirmo direktīvu 68/151/EEK par to, kā vienādošanas nolūkā koordinēt nodrošinājumus, ko dalībvalstis prasa no sabiedrībām Liguma 58. panta otrās daļas nozīmē, lai aizsargātu sabiedrību dalībnieku un trešo personu intereses (OV L 65, 8. lpp.). Šajā direktīvā nav paredzēta nedz vienveidīga akciju sabiedrības, nedz sabiedrības ar ierobežotu atbildību definīcija. Direktīvā nav noteikts, kas ir akciju sabiedrība vai sabiedrība ar ierobežotu atbildību, bet tajā ir tikai paredzētas tiesību normas, kuras ir jāpiemēro noteiktiem sabiedrību veidiem, kurus Savienības likumdevējs ir identificējis kā akciju sabiedrības vai sabiedrības ar ierobežotu atbildību (skat. 2010. gada 21. oktobra spriedumu lietā C-81/09 *Idryma Typou*, Krājums, I-10161. lpp., 40. un 41. punkts, kā arī manus 2010. gada 2. jūnija secinājumus šajā pašā lietā, 42. un 43. punkts). Kā vēl vienu piemēru var minēt jēdzienu "darbaņēmējs" Padomes 1980. gada 20. oktobra Direktīvas 80/987/EEK par dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz darbinieku [darbaņēmēju] aizsardzību to darba devēja maksātspējas gadījumā (OV L 283, 23. lpp.) 2. panta 2. punktā. Šo jēdzienu ir jādefinē un tā saturu jānosaka valsts tiesībās (skat. 2002. gada 12. decembra spriedumu lietā C-442/00 *Rodríguez Caballero, Recueil*, I-11915. lpp., 27. punkts, kā arī manus 2009. gada 2. aprīļa secinājumus lietā C-69/08 *Visciano*, 2009. gada 16. jūlija spriedums, Krājums, I-6741. lpp., 63. punkts).

13 — Skat. Meyer, A., "Das deutsche und französische Markenrecht nach der Umsetzung der Ersten Markenrichtlinie (RL 89/104/EWG)", *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil*, 1996, 592. lpp., norāda uz to, ka dalībvalstu tiesību normas attiecībā uz preču zīmēm ir jāinterpretē saskaņā ar direktīvu. Preču zīmes direktīvā tiek izmantota autonoma terminoloģija un netiek norādīts uz atrodāmām atsevišķu valstu tiesību normām. Tiesību jēdzieniem, kurus līdz šim patstāvīgi varēja interpretēt valsts tiesības piemērojošās institūcijas, esot Kopienas tiesību raksturs un tiem piemīt specifisks Eiropas tiesību saturs.

b) No preču zīmes izrietošo tiesību un ierobežojumu saskaņošana

56. Dalībvalstu kompetence pat netieši nevar tikt atvasināta no apstākļa, ka Direktīva 89/104, kā tas norādīts tās preambulas trešajā apsvērumā, paredz tikai daļēju tiesību saskaņošanu. Kā jau to ir noteikusi Tiesa, tad šāds apstākļi neizslēdz, ka visaptverošas tiesību saskaņošanas priekšmets ir it īpaši tās valsts tiesību normas, kuras vistiešāk ietekmē iekšējā tirgus darbību¹⁴. Tas attiecas arī uz šajā lietā no agrākas preču zīmes izrietošo tiesību zaudējumu, ko regulē direktīvas 9. pants. Kā es to iepriekš minēju¹⁵, tad direktīvas preambulas septītais apsvēruma nosaka, ka ar direktīvu panākamā preču zīmju tiesību saskaņošana aptver tādus aspektus, kas attiecas uz reģistrētas preču zīmes "iegūšanu" un "paturēšanu" visās dalībvalstīs. No tā var secināt, ka tiesību saskaņošanas priekšmets it īpaši ir tādi aspekti, kas attiecas gan uz reģistrētas preču zīmes tiesību "esamību"¹⁶, gan arī "īstenošanu".

57. No preču zīmes izrietošo tiesību "īstenošanu" regulē direktīvas 4. panta 1. punkts, kā

14 — 1998. gada 16. jūlija spriedums lietā C-355/96 *Silhouette International Schmied (Recueil)*, I-4799. lpp., 23. punkts un 2003. gada 11. marta spriedums lietā C-40/01 *Ansul (Recueil)*, I-2439. lpp., 27. punkts).

15 — Skat. šo secinājumu 51. punktu.

16 — Tā skaidri arī Novak, M., minēts iepriekš (10. zemsvītras piezīmē), 613. lpp.

arī 5. panta 1. punkts. Abas direktīvas normas ir preču zīmju tiesībās spēkā esošā “prioritātes principa” izpausme, kas nosaka, ka no agrākas preču zīmes izriet [tiesības] vērsties pret visām vēlākām, kolidējošām preču zīmēm¹⁷. 4. panta 1. punkts piešķir preču zīmes īpašniekam tiesības lūgt pasludināt par spēkā neesošu vēlāku preču zīmi, kas abu preču zīmju identitātes vai līdzības dēļ varētu būt iemesls preču jaukšanai. Savukārt 5. panta 1. punkts piešķir preču zīmes īpašniekam ekskluzīvas preču zīmes tiesības, kā arī tiesības atturēt visas trešās personas, kas nav saņēmušas viņa piekrišanu, izmantot to komercdarbībā¹⁸.

58. Pie aspektiem, uz kuriem attiecas tiesību saskaņošana, nepieciešamības gadījumā būtu jāpieskaita arī visas vēlākās preču zīmes īpašnieka materiālo tiesību iebildes, kurām tiek pārmests, ka tas pārkāpj agrākas preču zīmes [īpašnieka] tiesības. Direktīvas 9. pantā noteiktā [tiesību] zaudēšana ir tieši šāds iebildums pret direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā garantētajām preču zīmes īpašnieka tiesībām lūgt atzīt par spēkā neesošu otru preču zīmi.

59. Šis aspekts ir apstiprināts Tiesas judikatūrā par direktīvas 7. pantu, kas regulē preču

zīmes piešķirto tiesību izmantošanu un tiktāl arī iebildumu pret 5. pantā noteiktajām tiesībām. Tādēļ Tiesa ir pareizi noteikusi, ka direktīvā tiek realizēta pilnīga tiesību aktu, kas attiecas uz šo preču zīmju tiesību jomu, saskaņošana¹⁹. Nepastāv nekādi redzami iemesli, kas [tiesību] zaudēšanas gadījumā ļautu secināt pretējo²⁰.

60. No tiesību metodikas viedokļa tiesību zaudēšanas institūts tikai precīzē labas ticības principu, precīzāk sakot, *venire contra factum proprium* maksimā ietvertu tiesību principu, saskaņā ar kuru tiesību īpašnieka pretrunīgas rīcības gadījumā tam būtu jāatsaka tiesības vērsties pret otru pusi²¹. Saskaņā ar dalībvalstu tiesību normām tiesību īstenošanas noilgums parasti iestājas, ja tiesību īpašnieks

17 — Skat. Neu, C., “Die Verwirkung im Wettbewerbs- und Warenzeichenrecht”, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 1987, 683. lpp.

18 — Skat. 2004. gada 7. janvāra spriedumu lietā C-100/02 *Gerolsteiner Brunnen* (*Recueil*, I-691. lpp., 17. punkts).

19 — Spriedums lietā *Silhouette International Schmied* (minēts iepriekš 14. zemsviras piezīmē, 25. un 29. punkts), 2001. gada 20. novembra spriedums apvienotajās lietās C-414/99, C-415/99 un C-416/99 *Zino Davidoff un Levi Strauss* (*Recueil*, I-8691. lpp., 39. punkts), kā arī 2004. gada 30. novembra spriedums lietā C-16/03 *Peak Holding* (Krājums, I-11313. lpp., 30. punkts), 2009. gada 23. aprīļa spriedums lietā C-59/08 *Copad* (Krājums, I-3421. lpp., 40. punkts) un 2009. gada 15. oktobra spriedums lietā C-324/08 *Makro Zelfbedieningsgroothandel* u.c. (Krājums, I-10019. lpp., 20. un 21. punkts).

20 — Arī Stuckel, M., *Kommentar zum Markenrecht*, 2. izdevums, Frankfurte pie Mainas, 2007, 21. pants, 468. lpp., 14. punkts, pievērš uzmanību tam, ka Direktīvas 89/104 9. panta 1. punkts realizē pilnīgu tiesību aktu, kas attiecas uz prioritāras preču zīmes tiesību zaudēšanu no vēlākas preču zīmes lietošanas akcepta, ja tiek skartas 4. panta 1. punktā minētās tiesības, saskaņošanu. Autors uzskata, ka nav saprotams, kādēļ tiktāl jābūt spēkā kaut kam citam, nevis direktīvas 5. pantam, kas regulē “tiesības, ko piešķir preču zīme”, un direktīvas 7. pantam, kurš regulē “preču zīmes piešķirto tiesību izmantošanu”.

21 — Haft, K./Jonas, K.-U./Nack, R./Schulte, C./Schweyer, S., “Duldung (Tolerierung) der Verletzung von Rechten des geistigen Eigentums”, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil*, 2006, 793. lpp.

kādu noteiktu laika posmu (precīzu laiku) nav īstenojis šīs savas tiesības (tiesību īpašnieka bezdarbība) un otra puse ar to rēķinās, un, objektīvi izvērtējot tiesību īpašnieka rīcību, otra puse drīkstētu ar to rēķināties (tiesiskās paļāvības gadījums), ka tiesību īpašnieks arī nākotnē neīstenos savas tiesības. Labas ticības principa pārkāpums šādā gadījumā būtu nelojāli novēlota tiesību īstenošana. Raugoties no katra atsevišķā gadījuma specifiskajiem apstākļiem, aizsargāta tiek tiesiskajā regulējumā par pamatotu uzskatītā saistību izpildītāja [vēlākās preču zīmes īpašnieka] paļāvība attiecībā uz noteiktu tiesisko stāvokli.

iebilst pret tādas preču zīmes lietošanu, kas ir vēlāka par viņa paša preču zīmi, kuras lietošanu viņš ir apzināti pieļāvis nozīmīgu laika posmu, ja vien pieteikums par vēlāku preču zīmi nav ticis iesniegts negodprātīgi.

c) Vienota regulējuma nepieciešamība

61. Šī juridiskā norma ir iekļauta arī preču zīmju tiesību īpašajā daļā. Kā to Tiesa norādīja spriedumā lietā *Levi Strauss*²², tad Direktīvas 89/104 mērķis ir līdzsvarot, no vienas puses, preču zīmes īpašnieka interesi preču zīmes pamata funkciju saglabāšanā un, no otras puses, citu uzņēmēju interesi piekļūt apzīmējumiem, kas var apzīmēt viņu preces un pakalpojumus. It īpaši tas ir uzsvērts direktīvas preambulas vienpadsmitajā apsvērumā, saskaņā ar kuru juridiskās skaidrības dēļ un, lai netaisnīgi neierobežotu agrākas preču zīmes īpašnieka intereses, ir svarīgi nodrošināt, lai pēdējais minētais vairs nevarētu pieprasīt spēkā neesamības atzīšanu, ne arī varētu

62. Tiesību zaudēšanas institūta būtiskā nozīme tiesiskās paļāvības garantēšanai²³ nav vienīgais iemesls, kādēļ Savienības likumdevējs ar direktīvas 9. pantu ir pieņēmis vienotu regulējumu. No šī regulējuma precizitātes, it īpaši par to, kādiem priekšnoteikumiem konkrēti jāpastāv, lai iestātos tiesību zaudēšanas tiesiskās sekas — ko es tuvāk apskatīšu, analizējot otro jautājumu kompleksu²⁴ —, var secināt, ka Savienības likumdevēja mērķis bija visas dalībvalstīs ieviest pēc iespējas vienotāku regulējumu. Ne tiesību aktu tuvināšanas mērķim, ne arī mērķim radīt tiesisko paļāvību kopējā tirgū nenāktu par labu, ja dalībvalstīm

22 — 2006. gada 27. aprīļa spriedums lietā C-145/05 *Levi Strauss* (Krājums, I-3703. lpp., 29. punkts).

23 — Stuckel, M., minēts iepriekš (20. zemsvitras piezīmē), 1. punkts, uzsver nozīmi, kāda, nodrošinot tiesisko paļāvību, ir iebildei par tiesību zaudēšanu.

24 — Skat. šo secinājumu 66.–87. punktu.

būtu atļauts pieņemt savus — iespējams pat atšķirīgus — noteikumus, kas definētu agrākas preču zīmes īpašnieka akceptu.

preču zīmju tiesībām Tiesa ir noteikusi²⁷, ka tās ir pamata elements netraucētas konkurences sistēmā, kuru cenšas nodibināt ar [EK] līgumu. Tiesa uzskata, ka šādā sistēmā uzņēmumiem ir jāspēj piesaistīt klientus ar savu preču vai pakalpojumu kvalitāti, kas ir iespējams tikai ar atšķirtspējīgu apzīmējumu palīdzību, kas ļauj tos identificēt. Lai preču zīme varētu pildīt šo lomu, tai jāgarantē, ka visas preces, ko ar to apzīmē, ir ražotas viena uzņēmuma kontrolē, kurš ir atbildīgs par to kvalitāti.

63. Attiecībā uz “akcepta” kritēriju, kas ir piesaistīts preču zīmes īpašnieka noteiktai rīcībai, es uzskatu, ka tā nozīme ir jāapskata preču zīmes tiesību kopējā kontekstā. Preču zīmes pamata funkcija ir garantēt patērētājam uzņēmuma un tā preces vai pakalpojuma identitāti tirgū bez iespējas to sajaukt²⁵. Līdz ar to Tiesas judikatūrā atzītu ekonomikas dalībnieku konkurences ietvaros preču zīme vienlaicīgi pilda arī daudzas svarīgas ekonomiskas un tiesiskas funkcijas²⁶. Attiecībā uz

64. Kā to Tiesa atkārtoti ir secinājusi²⁸, tad preču zīmju tiesību īpašais priekšmets ir jo

25 — 2005. gada 5. septembra spriedums lietā C-37/03 P *BioID/HABM* (Krājums, I-7975. lpp., 27. punkts), 2003. gada 20. marta spriedums lietā C-291/00 *LTI Diffusion* (Krājums, I-2799. lpp., 44. punkts) un 1998. gada 29. septembra spriedums lietā C-39/97 *Canon* (*Recueil*, I-5507. lpp., 28. punkts).

26 — Preču zīmes funkcijas, kas ir tai piederīgas, tās būtu raksturojošas vai tai piedēvētas, ir ļoti plašas. Pie šīm funkcijām saskaņā ar tiesību doktrīnu par preču zīmju tiesībām ir pieskaitāmas arī kodifikācijas, garantijas, izcelsmes, atpazīšanas un individualizēšanas, informācijas un saziņas, monopolizācijas, nosaukuma, kvalitātes, atšķiršanas, uzticamības, pārdošanas un reklāmas funkcija, nepiedēvējot katrai atsevišķai funkcijai arī tiesisko nozīmi (skat. Marx, C., *Deutsches, europäisches und internationales Markenrecht*, 2. izdevums, Kelne, 2007, 23. lpp., 64. punkts; Fezer, K.-H., *Markenrecht*, 2. izdevums, Ievads, 68. lpp., 30. punkts; Phillips, J., *Trade Mark Law — A Practical Anatomy*, Oksforda, 2003, 23. un 24. lpp.; Torremans, P./Holyoak, J., *Intellectual Property Law*, 2. izdevums, Londona, 1998, 347. lpp.; Kucsko, G., *Geistiges Eigentum*, Vine, 2003, 37. punkts; Novak, M., minēts iepriekš (10. zemsvitras piezīmē), 614. lpp.). Tiesa uzskata, ka pie preču zīmes pamatfunkcijas — garantēt patērētājiem preces vai pakalpojuma izcelsmi — ir pieskaitāmas arī citas funkcijas, proti, funkcija garantēt šīs preces vai šī pakalpojuma kvalitāti vai saziņas, investīciju vai reklāmas funkcija (skat. 2009. gada 18. jūnija spriedumu lietā C-487/07 *L'Oréal* u.c., Krājums, I-5185. lpp., 58. punkts).

27 — Skat. arī 1990. gada 17. oktobra spriedumu lietā C-10/89 *HAG II* (*Recueil*, I-3711. lpp., 13. punkts), 1994. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-9/93 *IHT Internationale Heiztechnik* un *Danziger* (*Recueil*, I-2789. lpp., 37. un 45. punkts), 1996. gada 11. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-427/93, C-429/93 un C-436/93 *Bristol-Myers Squibb* u.c. (*Recueil*, I-3457. lpp., 43. punkts), 1996. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-232/94 *MPA Pharma* (*Recueil*, I-3671. lpp., 16. punkts), 1996. gada 11. jūlija spriedumu apvienotajās lietās no C-71/94 līdz C-73/94 *Eurim-Pharm Arzneimittel* (*Recueil*, I-3603. lpp., 30. punkts), 1997. gada 11. novembra spriedumu lietā C-349/95 *Loendersloot* (*Recueil*, I-6227. lpp., 22. punkts), spriedumu lietā *Canon* (minēts iepriekš 25. zemsvitras piezīmē, 28. punkts), 1999. gada 23. februāra spriedumu lietā C-63/97 *BMW* (*Recueil*, I-905. lpp., 52. punkts), 2001. gada 4. oktobra spriedumu lietā C-517/99 *Merz & Krell* (*Recueil*, I-6959. lpp., 21. punkts), 2002. gada 12. novembra spriedumu lietā C-206/01 *Arsenal Football Club* (*Recueil*, I-10273. lpp., 47. punkts), spriedumu lietā *Gerolsteiner Brunnen* (minēts iepriekš 18. zemsvitras piezīmē, 17. punkts) un 2005. gada 17. marta spriedumu lietā C-228/03 *Gillette Company* (Krājums, I-2337. lpp., 25. punkts).

28 — Skat. 1978. gada 23. maija spriedumu lietā 102/77 *Hoffmann-La Roche* (*Recueil*, I-1139. lpp., 7. punkts), spriedumu lietā *HAG* (minēts iepriekš 27. zemsvitras piezīmē, 14. punkts), spriedumu apvienotajās lietās *Bristol-Myers Squibb* u.c. (minēts iepriekš 27. zemsvitras piezīmē, 44. punkts) un spriedumu lietā *Loendersloot* (minēts iepriekš 27. zemsvitras piezīmē, 22. punkts).

īpaši garantija preču zīmes īpašniekam par to, ka viņam ir ekskluzīvas tiesības, pirmo reizi laižot apgrozībā produktu, izmantot šo preču zīmi un tādējādi nodrošināt sevis aizsardzību pret konkurentiem, kuri, izmantojot [attiecīgās] preču zīmes statusa un reputācijas priekšrocības, nelikumīgi tirgo produkciju ar šādu preču zīmi. Raugoties no tiesību viedokļa, preču zīme ir arī tās īpašnieka intelektuālā īpašuma tiesību izpausme²⁹, kura galu galā, likumīgi atzīstot tiesību zaudēšanas iespējas, tiek būtiski ierobežota. Direktīvas preambulas vienpadsmitajā apsvērumā ir skaidri minēta agrākas preču zīmes īpašnieka interešu netaisnīga ierobežošana. Tā rezultātā ir pamatoti prasīt, lai ekskluzīvās tiesības, ko garantē preču zīme, varētu zaudēt tikai izņēmuma gadījumā un, proti, pastāvot likumā skaidri noteiktiem priekšnoteikumiem. Būtu divaini tiktāl pieņemt, ka Savienības likumdevējs, raugoties uz smagajām sekām, kas rodas preču zīmes īpašniekam, zaudējot tiesības, būtu izvēlējies direktīvā noteikt visus priekšnoteikumus tiesību zaudēšanai, izņemot “akceptu”. Šāda interpretācija nebūtu savienojama ar direktīvas mērķi.

d) Secinājums

65. Saskaņā ar šādu Direktīvas 89/104 sistēmisko un teleoloģisko interpretāciju es varu secināt, ka ar jēdzienu “akcepts” 9. panta 1. punkta izpratnē ir domāts Savienības tiesību jēdziens, kurš jāinterpretē autonomi un vienoti³⁰.

2) Direktīvas 89/104 9. panta 1. punktā paredzētie ierobežojumi

66. Kā jau iepriekš minēts, tad 1.b), 1.c) un 2. prejudiciālā jautājuma, kuri skar šī jēdziena normatīvo saturu, kā arī precīzu šīs normas koncepciju, būtība ir tiesību, kas izriet no agrākas preču zīmes, zaudēšana akcepta rezultātā.

a) Jēdziena “akcepts” definīcija

67. Atbilstoši prejudiciālo jautājumu loģiskajai secībai vispirms ir jānoskaidro, kas juridiski ir jāsaprot ar jēdzienu “akcepts” šīs normas

29 — Pamattiesības uz īpašumu, kurās ietilpst intelektuālā īpašuma tiesības, saskaņā ar Tiesas judikatūru ir Kopienų tiesību vispārējie principi, kurus aizsargā Kopienų tiesību sistēma (šajā izpratnē skat. 2006. gada 12. septembra spriedumu lietā C-479/04 *Laserdisken*, Krājums, I-8089. lpp., 65. punkts, un 2008. gada 29. janvāra spriedumu lietā C-275/06 *Promusicae*, Krājums, I-271. lpp., 62. punkts). Turklāt [Eiropas Savienības] Pamattiesību hartas 17. panta 2. punkts, kas ir Savienības pienākuma aizsargāt pamattiesības izpausme un ar Lisabonas līguma par grozījumu izdarīšanu stāšanās spēkā ir ieguvjis primāro tiesību statusu, nosaka, ka intelektuālais īpašums tiek aizsargāts. Skat. arī manus 2010. gada 11. maija secinājumus lietā *Padawan* (spriedums minēts iepriekš 11. zemsvītras piezīmē, 80. punkts).

30 — Tā uzskata arī Stuckel, M., minēts iepriekš (20. zemsvītras piezīmē), 466. lpp., 9. punkts.

izpratnē. No veida, kā ir formulēts 1.b) prejudiciālais jautājums, var secināt, ka iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai agrākas preču zīmes īpašnieka nespēja novērst identiskas, vēlākas preču zīmes lietošanu no trešo personu puses kaut ko maina vērtējumā par to, vai konkrētajā gadījumā pastāv "akcepts" iesniedzējtiesa savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu³¹ nošķir "šauru" šī jēdziena interpretāciju, kā rezultātā viena no pusēm var akceptēt otras puses rīcību tikai tad, ja pirmā puse ir spējīga otru apturēt, un "plašu" interpretāciju, kā rezultātā akcepts ir noticis situācijā, kurā nekas nevar būt darāms lietas labā. Iesniedzējtiesa izklāsta, ka, ja direktīvas 9. panta konteksts pieprasītu plašāko interpretāciju, tad būtu jāuzskata, ka *AB* un *BB* gribot negribot bija jāakceptē vienam otra "Budweiser" preču zīmes lietošana vairāk nekā 30 gadus.

9. panta 1. punkta sistēmiskā, kā tās teleoloģiskā interpretācija. Tiesību normas teksts atbilstoši vispārpieņemtajiem interpretēšanas principiem arvien ir sākumpunkts un vienkopus jebkuras interpretēšanas robežas³². Ar gramatisko interpretācijas metodi tiek analizēts un pētīts ikdienas valodas lietojums. No šī ikdienas valodas lietojuma tiek noteikta tiesību normas vārdu iespējamā jēga un nozīme³³. Tomēr Savienības tiesību īpatnība ir tāda, ka valodu daudzveidības dēļ³⁴ vienas valodas versija var nedaudz atšķirties no citas valodas versijas³⁵. Neskatoties uz to, tiesību norma visās [Savienības] oficiālajās valodu versijās ir saistoša, līdz ar to interpretācijas procesā ir jāņem vērā arī [tiesību normas]

68. Šī jēdziena normatīvā satura noteikšanai ir jāveic gan gramatiskā, gan direktīvas

- 32 — Šajā izpratnē skat. Ehlers, D., *Allgemeines Verwaltungsrecht* (izdevējs Hans-Uwe Erichsen u.c.), § 2 I 6, 59. lpp., 14. punkts. Ģenerāladvokāts Ležē [Léger] savos 2004. gada 28. septembra secinājumos lietā C-350/03 *Schulte* (2005. gada 25. oktobra spriedums, Krājums, I-9215. lpp., 84. un 85. punkts) ir uzskatījis, ka zināmā mērā gramatiskā interpretācija ir pārāka, paskaidrojot, ka mērķa interpretācija tiek izmantota tikai tad, ja stridīgo normu ir iespējams interpretēt dažādi vai ja attiecīgā norma, pamatojoties vieniņi uz tās tekstu, piemēram, tā dažādajām nozīmēm, nav tik viegli interpretējama.
- 33 — Šajā izpratnē skat. Pechstein, M./Drechsler, C., "Die Auslegung und Fortbildung des Primärrechts", publicēts: *Europäische Methodenlehre* (izdevējs Karl Riesenhuber), Berlīne, 2006, 167. lpp., 18. punkts.
- 34 — Ja 1952. gadā bija tikai četras oficiālās valodas, tad 1973. gadā bija jau sešas, 1981. gadā — septiņas, 1986. gadā — deviņas un 1995. gadā — vienpadsmit oficiālās valodas. Savukārt 2004. gadā oficiālo valodu skaits palielinājās līdz 20 valodām, 21 valodai — 2005. gadā un visbeidzot sākot ar 2007. gadu ir 23 oficiālās valodas (skat. Gaudissart, M.-A., "Le régime et la pratique linguistiques de la Cour de Justice des Communautés européennes", *Langues et construction européenne*, Brisele, 2010, 146. lpp.).
- 35 — Baldus, C./Vogel, F., "Gedanken zu einer europäischen Auslegungslehre: grammatikalisches und historisches Element", *Fiat iustitia — Recht als Aufgabe der Vernunft, Festschrift für Peter Krause zum 70. Geburtstag*, Berlīne, 2006, 247. un 248. lpp., savā darbā neapstrīd, ka gramatiskā interpretācija ir katras Kopienas tiesību normas interpretācijas sākuma punkts. Autori tomēr norāda uz grūtībām iegūt uzticamu interpretācijas rezultātu daudzo Kopienas valodu dēļ, kādēļ arī ir nepieciešams izmatot tādas interpretācijas metodes kā teleoloģisko un vēsturisko interpretācijas metodi.

31 — Skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 41. punktu.

visas pārējās valodu versijas vienādā apmērā³⁶. Tādēļ šaubu gadījumos Savienības tiesību normas ir jāinterpretē kompleksī, kas ietver katras atsevišķas valodu versijas salīdzinošu analīzi³⁷.

saskatīt, tad nevienā citā valodu versijā nav redzama šāda salīdzinoša atkāpe no izmantotajiem terminiem³⁸. Galu galā šis atkāpes neietekmē interpretācijas rezultātu, jo vairāk tādēļ, ka no attiecīgo terminu semantiskās analīzes kļūst skaidrs, ko direktīvas izdevējs faktiski ir domājis.

69. Kas attiecas uz šajā lietā strīdīgo jēdzienu “akcepts”, ir jāsecina, ka, lai raksturotu agrākas preču zīmes īpašnieka rīcību, direktīvas angļu valodas versijā tiek lietoti divi atšķirīgi termini. Uz to norāda arī iesniedzējtiesa. Ja direktīvas 9. pantā, kā arī virsrakstā un 9. panta 1. punktā tiek lietots termins “acquiescence”, proti, “to acquiesce”, tad direktīvas preambulā, kas domāta direktīvas labākai sapratnei, ir lietots termins “to tolerate”. Šis termins, kas ir atvasināts no latīņu valodas darbības vārda “tolerare”, tiek vienoti izmantots visā tekstā visās romāņu valodu versijās. Cik es to varu

70. Dažādu valodu versijās visi izmantotie termini apraksta individuālu darbību, ko raksturo iecietība un neesošs iebildums pret ne obligāti vēlamu stāvokli. Šajā ziņā kā tipisku pazīmi šādai rīcībai varētu minēt zināmu pasivitāti, kad akceptējošā puse, lai gan tā zina par šo apstākli, neveic nekādus pretpasākumus³⁹. Šis apstāklis it īpaši tiek izcelts dāņu

36 — 2003. gada 9. septembra spriedums lietā C-361/01 P *Kik* (*Recueil*, I-8283. lpp., 87. punkts). Attiecībā uz valodu regulējumu Eiropas Savienībā skat. Sibony, A.-L./De Sadeleer, N., “La traduction en droit positif: les régimes linguistiques en droit communautaire”, *Traduction et droits européens: hommage au recteur Michel Van de Kerchove*, 2009, 78. lpp.

37 — Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru nepieciešamība vienveidīgi interpretēt Kopienas tiesības nepieļauj, ka šaubu gadījumā normas teksts tiek aplūkots izolēti. Tiesas uzskata, ka tā prasa interpretēt šo tekstu, ņemot vērā citas oficiālo valodu versijas (skat. it īpaši 1979. gada 12. jūlija spriedumu lietā 9/79 *Koschniske*, *Recueil*, 2717. lpp., 6. punkts). Turklāt Tiesa ir paskaidrojusi, ka principā visām valodu versijām ir vienāda nozīme, kas nemainās atkarībā no iedzīvotāju skaita dalībvalstī, kurā tiek runāts attiecīgajā valodā (skat. spriedumu lietā *EMU Tabac* u.c., minēts iepriekš 11. zemsvirtras piezīmē, 36. punkts).

38 — Izmērot slovēņu valodu, kurā direktīvas preambulā tiek lietots jēdziens “dopušcal”, bet 9. pantā jēdziens “privolitve”, proti, “privoliti”. Skat. arī vācu valodas versiju (“geduldet”/“Duldung”), franču valodas versiju (“toléré”/“tolérance”), spaņu valodas versiju (“tolerado”/“tolerancia”), portugāļu valodas versiju (“tolerado”/“tolerancia”), itāļu valodas versiju (“tollerato”/“tolleranza”), kā arī holandiešu valodas versiju (“gedooft”/“gedogen”).

39 — Stuckel, M., minēts iepriekš (20. zemsvirtras piezīmē), 464. lpp., 6. punkts, uzskata, ka “akcepts” Direktīvas 89/104 9. panta izpratnē pastāv, ja prioritāras agrākas preču zīmes īpašnieks nerīkojas un neveic nekādus pasākumus pret preču zīmes tiesību aizskārēju.

un zviedru valodas versijās⁴⁰. Šai pasivitātei ir pretnostatīta trešās puses aktīva darbība, kuras rīcība tieši tiek veicināta ar akceptējošās puses bezdarbību⁴¹. No tā izriet, ka akcepts beidzas tajā brīdī, kad akceptējošā puse pret to skaidri vērsās.

b) "Piespiedu pasivitātes" situācijas izslēgšana

71. Tomēr tas viss neizslēdz to, ka no šādas pasīvas rīcības zināmos apstākļos var izrietēt pat netieša akceptējošās puses piekrišana. Tas izskaidro to, ka tiesību sistēma ar šo pasivitāti saista tiesiskās sekas, kas izriet no akceptējošai pusei formāli pienākošos tiesību zaudēšanas. Kā to Tiesa ir izklāstījusi savā judikatūrā⁴², tad būtu tomēr jāvar skaidri atšķirt "akceptu" no "piekrišanas", jo piekrišanai jātiek izteiktai tādā veidā, ka ir nepārprotami izteikta griba atteikties no šīm tiesībām. Šāda griba parasti izriet no tiešas piekrišanas. Tomēr nevar izslēgt, ka noteiktos gadījumos tiesību īpašnieka konkludentas gribas izteikums izriet no pieturas punktiem un apstākļiem, kurus izvērtējot arī valsts tiesa var droši konstatēt tiesību īpašnieka attieķšanos no savām tiesībām.

72. Tomēr ar šādu jēdziena interpretāciju nebūtu savienojams, ja par "akceptu" tiktu uzskatītas arī no ārpusē uzspiestas situācijas, piemēram, juridiskā un faktiskā nespēja veikt pretpasākumus. Jēdziens "akcepts" ietver tieši to, ka akceptējošai pusei teorētiski ir jābūt spējīgai veikt pasākums pret nevēlamu stāvokli, neskatoties uz to, ka tā apzināti to nedara. Pēc manām domām, uzspiesta pasivitāte neatbilst ne šī jēdziena dabīgai nozīmei, ne arī iepriekš minētajam tiesību zaudēšanas konceptam⁴³. Turklāt ir jāapsver, ka Savienības likumdevējs direktīvas preambulas vienpadsmitajā apsvērumā ir skaidri noteicis, ka agrākas preču zīmes īpašnieka intereses var ierobežot ar tiesību zaudēšanu tikai un vienīgi "taisnīgā" veidā. Ņemot vērā faktu, ka nevienam tiesiskā ceļā nevar uzlikt pienākumu izpildīt neiespējamo ("impossibilia nulla obligatio est"⁴⁴), būtu netaisnīgi tiesību zaudēšanas ceļā ierobežot agrākas preču zīmes īpašnieka tiesības ar pamatojumu, ka tas nevērsās pret nelikumīgu savas preču zīmes

40 — Skat. direktīvas 9. panta virsrakstu daļu valodas versijā ("Rettighedsfortabelse på grund af passivitet") un zviedru valodas versijā ("Begränsningar till följd av passivitet").

41 — Šajā izpratnē skat. Fernández-Nóvoa, C., "Die Verwirkung durch Duldung im System der Gemeinschaftsmarke", *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil*, 1996, 443. lpp.

42 — Spriedums apvienotajās lietās *Zino Davidoff* un *Levi Strauss* (minēts iepriekš 19. zemsvītras piezīmē, 45. punkts).

43 — Skat. šo secinājumu 60. punktu. Skat. Palandt/Heinrichs, H., *Bürgerliches Gesetzbuch*, 64. izdevums, MünchK, 2005, § 242 *BGB*, 257. lpp., 93. punkts), kurš arī uzskata, ka tiesību īpašniekam būtu jābūt bijušam spējīgam īstenot savas tiesības. Līdzīgu viedokli pauž arī Ingerl/Rohnke, *Markengesetz*, 3. izdevums, MünchK, 2010, 11. punkts, kurš uzskata, ka akcepts var pastāvēt tikai tad, ja tiesību īpašniekam vispār ir bijusi iespēja tiesiski vērsties pret tiesību aizskārēju.

44 — Šī romiešu tiesību maksima ir atspoguļota *Digeste* 50., 17. un 185. lpp.

izmantošanu no trešo personu puses, lai gan viņš vispār nebija spējīgs to darīt.

lietošanu. Šī tiesību norma ir veidota tā, ka visiem trim priekšnoteikumiem ir jābūt izpildītiem kumulatīvi.

c) Regulējuma par tiesību zaudēšanu koncepcija

ii) Agrākas preču zīmes īpašnieka zināšana kā subjektīva pazīme

73. 1.c) un 2. prejudiciālais jautājums attiecas uz Direktīvas 89/104 9. panta 1. punkta koncepcijas veidu, un šo jautājumu mērķis ir, lai Tiesa konstatē, kurā brīdī sākas šajā normā minētais piecu secīgu gadu laika posms un kādiem konkrētiem priekšnoteikumiem ir jāpastāv, lai šis termiņš sāktos.

75. Apskatāmās lietas juridiskās problēmas kontekstā šis pēdējais minētais priekšnoteikums ir īpaši nozīmīgs un tādēļ tas ir jāaplūko tuvāk.

i) Piecu secīgu gadu akcepta termiņa sākuma priekšnoteikumi

74. Pēc manām domām, direktīvas 9. panta 1. punkta teksts, kā arī jēga un mērķis skaidri norāda uz to, ka piecu secīgu gadu akcepta termiņš sākas no brīža, kad ir izpildīti šie trīs priekšnoteikumi: pirmkārt, vēlākai preču zīmei ir jābūt *reģistrētai*; otrkārt, šai preču zīmei ir jābūt bijuši *lietotai*; treškārt, agrākās preču zīmes īpašniekam ir jābūt *zinājušam par* šīs vēlākās preču zīmes *reģistrāciju un*

76. Vispirms ir jāsecina, ka Savienības likumdevējs direktīvas 9. panta 1. punkta formulējumā ir iekļāvis tiesību zaudēšanu akcepta rezultātā un acīmredzot ir apzināti izvairījies no noilguma kā tiesību kategorijas iekļaušanas šajā formulējumā. Starp šiem abiem tiesību institūtiem pastāv būtiskas atšķirības. Noilgumam kā tiesību kategorijai ir raksturīgs tas, ka tas attiecas tikai uz tiesību īpašnieka bezdarbību noteiktā laika periodā (objektīva pazīme), savukārt tiesību zaudēšana akcepta rezultātā balstās arī uz subjektīvu pazīmi. Tieši šai subjektīvajai pazīmei šajā lietā ir noteicošs raksturs. Atbilstoši tai preču zīmes īpašnieks, zinādams, ka kāda trešā persona aizskar viņa

tiesības, noteiktu laika brīdi nav rīkojies⁴⁵. Šī pazīme, interpretējot direktīvas 9. pantu, bet galvenokārt atbildot uz jautājumu, kad sākas piecu secīgu gadu termiņš, nedrīkst zaudēt savu nozīmi. Atbilstoši ir jāprasa, lai uzzināšanas brīdis sakristu ar tiesību zaudēšanas termiņa sākumu.

77. No otras puses, šis apstāklis neko nepasaka par to, vai piecu secīgu gadu termiņš sākas tikai no tā brīža, kad agrākas preču zīmes īpašnieks faktiski uzzina par vēlākas preču zīmes reģistrēšanu un lietošanu ("faktiskā uzzināšana"). Proti, tāpat ir iedomājama situācija, ka šis termiņš sākas brīdī, kad [agrākas preču zīmes īpašniekam] sagaidāmi būtu bijis jāuzzina par [vēlāku preču zīmi] ("iespējamā uzzināšana").

78. Šajā sakarā tomēr ir jāsecina, ka direktīvas pieņēmējs kā attiecīgo brīdi ir skaidri norādījis vēlākas preču zīmes reģistrācijas brīdi

("vēlākas reģistrētas preču zīmes lietošana"), pretējā gadījumā likumdevējs par atbilstošu brīdi, kad sākas aizsardzība pret agrākas preču zīmes īpašnieka tiesībām, būtu uzskatījis vēlākas preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas brīdi. Tomēr ir jānorāda arī uz to, ka direktīva pati nosaka tikai reģistrētas preču zīmes aizsardzību⁴⁶, bet atstāj dalībvalstīm tiesības turpināt aizsargāt, lietojot iegūtās preču zīmes, kā tas nepārprotami izriet no direktīvas preambulas ceturrtā apsvēruma. Līdz ar to vēlākas preču zīmes reģistrēšana ir būtisks laika brīdis. Saskaņā ar direktīvas preambulas piekto apsvērumu pašas [preču zīmes] reģistrācijas procesuālos noteikumus paredz dalībvalstis.

79. Arī tiesiskās palāvbības principa interesēs būtu, ka piecu secīgu gadu laika posms sāktos ar [vēlākas preču zīmes] reģistrācijas brīdi, jo vēlākas preču zīmes reģistrācija taču ir *res publica*, kas veikta publisko reģistru ierakstā, uz ko vēlākas preču zīmes īpašnieks vienmēr var atsaukties, lai īstenotu direktīvas 9. panta 1. punktā paredzēto tiesību ierobežojumu

45 — No otras puses — pretēji noilgumam — priekšnoteikums tiesību zaudēšanai akcepta rezultātā ir labuma guvēja noteikta rīcība. Vēlākas preču zīmes īpašniekam ir reāli jālieto attiecīgā preču zīme tieši tajā brīdī, kurā agrākas preču zīmes īpašnieks apzināti nav rīkojies. Pie šim atšķirībām ir jāpieskaita vēl viens ļoti svarīgs aspekts. Noilguma rezultāts ir galīga tiesību zaudēšana, proti, vēlākas preču zīmes īpašnieka stāvoklis kļūst *erga omnes* neapstrīdams. Turpretī sekas tiesību zaudēšanai akcepta rezultātā nav *erga omnes* neapstrīdamība, bet gan prasību pret agrākas preču zīmes īpašnieku, kurš apzināti ir tolerējis vēlākas preču zīmes lietošanu, zaudēšana (par šo skat. Fernández-Nóvoa, C., minēts iepriekš 41. zemsvitras piezīmē, 443. lpp.).

46 — Arī Knaak, R., minēts iepriekš (7. zemsvitras piezīmē), 72. lpp., norāda, ka preču zīmju tiesību jomā ar preču zīmju direktīvu ir saskaņota tikai daļa preču zīmju materiālo tiesību, proti, tikai reģistrēto preču zīmju aizsardzība.

pret agrākās preču zīmes īpašnieka lūgumu atzīt [vēlāko preču zīmi] par spēkā neesošu saskaņā ar direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

80. Vēlākas preču zīmes īpašnieka palāvība, ka piecus gadus no viņa preču zīmes reģistrācijas brīža netiks lūgts atzīt to par spēkā neesošu, arī būtu jāaizsargā, it īpaši tādēļ, ka būtu saprātīgi pieņemt, ka agrākās preču zīmes īpašnieks šajā pietiekami garajā laika posmā noteikti būtu varējis uzzināt par identiskas preču zīmes lietošanu un tomēr nav cēlis iebildumus pret tās lietošanu. Rezultātā piecu gadu termiņš, kas sākas no vēlākās preču zīmes reģistrācijas brīža, tuvāk aplūkojot, ir kā prezumpcijas norma. Atbilstoši tam likuma ceļā tiek prezumēts, ka agrākās preču zīmes īpašniekam no brīža, kad tika reģistrēta vēlākā preču zīme, katrā ziņā bijis iespējams par to uzzināt. Kompetentajām iestādēm, tiesām, kā arī uzņēmējiem no objektīvas rīcības ar to tiek ļauts secināt, ka preču zīmes īpašnieks attiecīgi par to ir zinājis.

81. Kā to Tiesa atbilstoši secināja spriedumā lietā *Chocoladefabrik Lindt & Sprüngli*⁴⁷, tad

47 — 2009. gada 11. jūnija spriedums lietā C-529/07 *Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli* (Krājums, I-4893. lpp., 39. punkts).

šāda veida prezumpcijas norma preču zīmju tiesībās nav nekas neparasts. Šajā spriedumā Tiesa izklāstīja, ka “prezumpcija, ka pieteikuma iesniedzējs ir zinājis par to, ka trešā persona izmanto identisku vai līdzīgu apzīmējumu attiecībā uz identisku vai līdzīgu precī, kas var izraisīt sajaukšanas iespēju ar apzīmējumu, kura reģistrācija tiek lūgta, cita starpā var izrietēt no tā, ka attiecīgajā ekonomikas nozarē par šādu izmantošanu ir vispārzināms un ka šādu zināšanu cita starpā var secināt no šādas izmantošanas ilguma”. Kā to Tiesa atbilstoši secināja, tad “faktiski, jo senāka ir šāda izmantošana, jo lielāka ticamība, ka pieteikuma iesniedzējam brīdī, kad tas iesniedza reģistrācijas pieteikumu, ir par to bijis zināms”.

82. Tomēr atbilstoša likumīga prezumpcija neizslēdz, ka atsevišķā gadījumā agrākās preču zīmes īpašnieks to var atspēkot (“*praesumptio juris tantum*”). Ja ir vēlme atstāt robežu starp tiesību zaudēšanas un noilguma tiesību institūtiem un pieļaut, ka laika faktors kļūst par vienīgo izšķirošo tiesību zaudēšanas faktoru, tad, interpretējot direktīvas 9. panta 1. punktu, būtu jāizvirza prasība, lai noteicošais faktors galu galā būtu faktiskā

uzzināšana⁴⁸, ja vien agrākās preču zīmes īpašnieks nevar pierādīt citu uzzināšanas brīdi. Faktiskā uzzināšanas nepieciešamība atbilst tiesiskās palāvības īpašajai nozīmei, kas tiesību zaudēšanas gadījumā izpaužas stingri noteiktā laika termiņā.

ar brīdi, kurā ir uzzināts par šīs preču zīmes reģistrāciju un lietošanu.

83. Tomēr šīs lietas ietvaros nav nepieciešams noslēdzoši atbildēt uz jautājumu, vai noteicošais faktors ir faktiskā vai iespējamā zināšana, jo šis jautājums varētu būt izšķirošs tādos lietas apstākļos, kad agrākas preču zīmes īpašnieks par vēlāku preču zīmi ir uzzinājis kaut kad pēc tās reģistrācijas. Tomēr pamata lietā tas tā nav, vēl jo vairāk tādēļ, ka var droši pieņemt, ka *AB* par *BB* preču zīmes "Budweiser" reģistrāciju uzzināja 2000. gada 19. maijā. Proti, šajā dienā abas puses pēc ilggadēja juridiska strīda tika reģistrētas preču zīmju reģistrā kā šīs preču zīmes īpašnieces. Turklāt *AB* zināja par to, ka *BB* "Budweiser" preču zīmi lietoja jau 70. gados. Līdz ar to vēlākās preču zīmes reģistrācijas brīdis sakrīt

iii) Nepieciešamības reģistrēt agrāko preču zīmi neesamība

84. Uz jautājumu, vai piecu secīgu gadu termiņš var sākties, vēl pirms agrākās preču zīmes īpašnieks faktiski ir reģistrējis savu preču zīmi, kā to uzskata iesniedzējtiesa un min savā 1.c) un 2. prejudiciālajā jautājumā, pēc manām domām, ņemot vērā direktīvas 9. panta 1. punktā ietverto norādi uz 4. panta 2. punktu, ir viennozīmīgi jāatbild, ka var.

85. No abu normu teksta, kā arī sistēmiskās saistības ("agrākas preču zīmes īpašnieks, kā norādīts") izriet, ka direktīvas 4. panta 2. punktā ir ietverta definīcija, kas direktīvas izpratnē ir saprotams ar "agrāku preču zīmi". Šī norma ļauj skaidrāk saprast, ka, nošķirot agrāku un vēlāku preču zīmi, ir jāvadās pēc *reģistrācijas pieteikuma datuma* un nevis faktiskās reģistrācijas dienas. Līdz ar to jēdziens "agrāka preču zīme" neattiecas tikai un vienīgi uz preču zīmēm, kas ir reģistrētas pirms identiskas vai maldīgi līdzīgas preču

48 — Skat. Ingerl/Rohnke, minēts iepriekš (43. zemsvītras piezīmē), 10. punkts, kas arī uzskata, ka izšķirošajam rādītājam būtu jābūt attiecīgās personas faktiskajai zināšanai. Autori uzskata, ka nav pietiekami ar nepieciešamību uzzināt vai tikai (arī klaji) nolaidīgu nezināšanu. Šajā izpratnē skat. arī Nordemann, W., *Wettbewerbs- und Markenrecht*, 9. izd., Bādenbādene, 2003, 400. lpp., 2413. lpp.

zīmes reģistrācijas. Tātad no tā izriet, ka piecu secīgu gadu termiņš var sākties vēl pirms agrākās preču zīmes iespējamās reģistrācijas, ja katrā atsevišķā gadījumā ir izpildīti visi trīs iepriekš minētie priekšnoteikumi.

īpašnieks uzzina par vēlākās preču zīmes reģistrāciju un lietošanu dalībvalstī, kurā tas pats ir reģistrējis savu preču zīmi. Akcepta termiņš ātrākais var sākties no [vēlākās preču zīmes] reģistrācijas brīža, ja, sākot no šī brīža, šī vēlākā preču zīme ir lietota un agrākās preču zīmes īpašnieks šajā brīdī zina par šīs preču zīmes lietošanu;

86. Līdz ar to uz 1.c) prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka nav nepieciešams, lai preču zīmes īpašnieks būtu reģistrējis savu preču zīmi, pirms viņš sāk "akceptēt" citu identisku vai maldinoši līdzīgu preču zīmi. Atbilstoši tam uz 2) prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka piecu secīgu gadu termiņš var sākties un teorētiski arī beigties, pirms agrākās preču zīmes īpašnieks faktiski ir reģistrējis savu preču zīmi.

- savukārt reģistrācijas brīdis tiek noteikts saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts procesuālajām tiesībām;
- piecu secīgu gadu akcepta termiņš var sākties, jau pirms agrākās preču zīmes īpašnieks faktiski ir reģistrējis savu preču zīmi.

iv) Secinājumi

87. No iepriekš minētajiem apsvērumiem var izdarīt šādus secinājumus:

- direktīvas 9. panta 1. punktā paredzētais piecu secīgu gadu akcepta termiņš sākas tajā brīdī, kad agrākās preču zīmes

3) Godīgas līdzāspastāvēšanas principa atbilstība Savienības tiesībām

88. Ar savu 3) prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai tādā situācijā kā pamata lietā ir iespējams, piemērojot direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu, lūgt atzīt par spēkā neesošu vēlāku preču zīmi. Turklāt iesniedzējtiesa uzdod konkrētu jautājumu, vai Savienības tiesībās ir paredzēts izņēmums gadījumam, kad ilgu

laika posmu godīgi līdzās pastāv divas identiskas preču zīmes, kas nodrošina vēlākās preču zīmes īpašnieka aizsardzību. Raugoties no tiesību dogmas viedokļa, ir runa par preču zīmju tiesību prioritātes principa piemērošanu Savienības tiesībās, kā arī divu identisku preču zīmju godīgas līdzaspastāvēšanas pieļaujamību.

tiesību kritēriji, kas drīzāk ir noteikti judikatūras ceļā⁵⁰.

89. No lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmu atspoguļotās pamata lietas procesa ir jāsecina, ka *Court of Appeal* 2000. gada februāra spriedums atļaut "Budweiser" preču zīmi reģistrēt gan *AB*, gan *BB*, juridiski tika balstīts gan uz *Common Law*, gan arī uz Anglijas kolīziju normās jau sen atzīto tiesību kategoriju ("honest concurrent use"), kas noteiktos apstākļos pieļauj šādu līdzaspastāvēšanu. Šī kategorija attiecībā uz tās procesuālo piemērošanu ir kodificēta 1994. gada likuma par preču zīmēm 7. pantā⁴⁹. Turpretī šajā valsts tiesību aktā nav minēti šīs kategorijas materiālo

90. Tas rada jautājumu, vai direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts pieļauj atsauci uz šādu tiesību kategoriju. Juridiski raugoties, šādi atsaucei būtu jābūt šajā direktīvas normā ietvertā prioritātes principa izņēmumam. Šajā sakarā tomēr ir jāsecina, ka pašā direktīvā nav ietverta šāda veida izņēmuma norma, kas varētu kalpot kā tiesiskais pamats.

91. Tomēr tas obligāti nenozīmē, ka Savienības tiesības pilnībā nepieļauj šādu valsts tiesību normās paredzētu tiesību kategoriju, it īpaši tādēļ, ka Direktīva 89/104 paredz tikai daļēju saskaņošanu⁵¹. Visnotaļ ir iespējams, ka šāda tiesību kategorija pieder tai jomai, kas ietilpst dalībvalstu likumdošanas kompetencē. Tomēr šāda tiesību kategorija, līdzīgi kā direktīvas 9. panta tiesību zaudēšanas norma,

49 — Morcom, C./Roughton, A./Graham, J./Malynicz, S., *The Modern Law of Trade Marks*, 2. izdevums, Safolka, 2005, 221. lpp., 6.87. punkts. Autori norāda, ka 1994. gada likuma par preču zīmēm 7. pantam ir tikai procesuālo tiesību raksturs un tas neskar materiālās tiesības.

50 — Parasti doktrinā atsaucas uz lietu *Hammerhill Paper Co's Opposition to Application for Registration by Alex Pirie* (1933.) 50 RPC 147. Tajā lietā Lords Tomlins [*Lord Tomlin*], lai izvērtētu, vai pastāv divu identisku preču zīmju godīga līdzaspastāvēšana, noteica konkrētus kritērijus. Šie kritēriji ir: 1) lietošanas ilgums un apmērs, kā arī attiecīgā ekonomikas joma; 2) sajaukšanas iespējamības pakāpe, kas izriet no abu preču zīmju līdzības; 3) godīgums, kas izriet no [abu preču zīmju] vienlaicīgas lietošanas; 4) pierādījums par sajaukšanas gadījumu; 5) sajaukums, kas rastos, ja tiktu reģistrētas abas preču zīmes.

51 — Skat. šo secinājumu 52. punktu.

ir veidota kā iebildums. Proti, 1994. gada likuma par preču zīmēm 7. pants⁵² nodrošina vēlākas preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniedzējam iespēju iebilst reģistrācijas procedūrā pret agrākām tiesībām ar reģistrējamās preču zīmes godīgu līdzaspastāvēšanu⁵³. Galu galā šī norma attiecas arī uz no preču zīmes izrietošo tiesību “piemērošanu”. Tas nozīmē, ka šī norma attiecas uz regulējuma priekšmetu, kas, kā jau iepriekš secināts⁵⁴, tiek pilnībā saskaņots.

nonāk konfliktā ar agrāku preču zīmi vai agrākām tiesībām.

92. Kamēr Direktīvā 89/104 nav atļauts šāds attiecīgs valsts tiesību izņēmums, tikmēr tas būtu jāuzskata kā ar direktīvu nesaderīgs, jo direktīvas 4. panta 1. punkta teksts ir viennozīmīgs un nepieļauj nekādu interpretācijas brīvību. Šajā punktā skaidri ir noteikts, ka “preču zīmi neregistrē” vai, “ja tā ir reģistrēta, pasludina par spēkā neesošu”, ja šī preču zīme

93. Direktīvas sistēmiskā interpretācija rada būtiskus argumentus, kādēļ šāda tiesību kategorija nav saderīga ar direktīvu. Kā argumentu varētu minēt, ka izņēmumi 4. panta 1. punktā ir uzskaitīti izsmeltoši un neviens no tiem neatbilst pamata lietas apstākļiem.

94. Tā, piemēram, direktīvas 4. panta 5. punkts paredz, ka dalībvalstis var atļaut, ka, atkarībā no apstākļiem, reģistrāciju nevar atteikt vai preču zīmi nevar pasludināt par spēkā neesošu, ja agrākās preču zīmes vai citu agrāku tiesību īpašnieks piekrist vēlākās preču zīmes reģistrācijai. Tomēr pamata lietas procesa apstākļi skaidri neatbilst pamata lietas divu identisku preču zīmju līdzaspastāvēšana ir balstīta tikai uz tiesas spriedumu un nevis uz “piekrišanu” agrākas preču zīmes īpašnieka gribas izpausmes izpratnē, kā to prasa šī direktīva. Tādēļ attiecīgu tiesas spriedumu — 2000. gada februāra *Court of Appeal*

52 — Skat. saturiski praktiski vienādo iepriekšējo normu 1938. gada likuma par preču zīmēm 12. panta 2. punktā.

53 — Skat. Pfeiffer, T., “Markenanmeldung in Großbritannien — Ein praktischer Leitfaden”, *Wettbewerb in Recht und Praxis*, 2000, 1386. lpp., un Mountstephens, A./Ohly, A., *Gemeinschaftsmarke und Recht der EU-Mitgliedstaaten*, minēts iepriekš (7. zemsvitras piezīmē), 634. lpp., paskaidrojums; Schumann, H.-J., *Der Schutz von Unternehmenskennzeichen und Wortmarken in England und Deutschland*, 2000, 195. lpp.

54 — Skat. šo secinājumu 56. punktu.

spriedumu — nevar uzskatīt par šīs izņēmuma normas transponēšanu.

transponēšanas Anglijas tiesībās, ir jāuzskata par nebūtisku šīs lietas ietvaros.

95. Arī direktīvas 4. panta 6. punkts nav piemērojams⁵⁵, jo tas atļauj dalībvalstij pārejas laikā paredzēt, ka turpina pastāvēt valsts tiesību normās ietvertais pamatojums reģistrācijas atteikumam vai spēkā neesamībai, kas ir spēkā šajā dalībvalstī pirms dienas, kurā stājas spēkā normas, kas nepieciešamas, lai ievērotu šo direktīvu. Apskatāmajā “honest concurrent use” tiesību kategorijā, kā tā ir kodificēta 1994. gada likuma par preču zīmēm 7. pantā, runa nav ne par pamatojumu reģistrācijas atteikumam, ne arī spēkā neesamībai direktīvas 4. panta 6. punkta izpratnē, bet gan drīzāk par iebildumu, ko vēlākas preču zīmes īpašnieks var celt valsts preču zīmju reģistrā, ja reģistrs pēc savas iniciatīvas veiktās preču zīmes reģistrācijas iesnieguma pārbaudes ietvaros norāda uz iespējamiem [tiesību] aizsardzības šķēršļiem, kā, piemēram, agrākas identiskas preču zīmes pastāvēšanu 1994. gada likuma par preču zīmēm 5. panta 2. punkta izpratnē, kas transponē direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu. Līdz ar to šīs izņēmums nemaz nav piemērojams, un šajā sakarā apstākļi, ka *AB* un *BB* tika atļauts reģistrēt “Budweiser” preču zīmi laika posmā, kad spēkā bija 1938. gada likums par preču zīmēm, proti, pirms Direktīvas 89/104

96. Kā vēl vienu sistēmisku argumentu var minēt jau iepriekš apskatīto direktīvas 9. panta tiesību zaudēšanas normu, ko Savienības likumdevējs ir radījis tiesiskās palāvības interesēs, un tiktāl tiesiskās palāvības mērķis būtībā sakrīt ar iepriekš minēto valsts normās ietvertās tiesību kategorijas mērķi. Ņemot vērā, ka šī tiesību norma direktīvā ir ļoti skaidri noteikta, nav nepieciešams meklēt vēl kādu citu izņēmuma normu, lai padarītu par likumīgu divu identisku preču zīmju līdzāspastāvēšanu.

97. Atbilstoši tam Direktīva 89/104 neparedz nekādas izņēmuma normas, kas tādā gadījumā kā pamata lietā pieļautu divu identisku preču zīmju līdzāspastāvēšanu, balstoties uz apskatāmo “honest concurrent use” tiesību kategoriju. Tādēļ būtu jāpieņem, ka šī tiesību kategorija principā nav saderīga ar Savienības

55 — Šajā izpratnē skat. Annand, R./Norman, H., *Blackstone's Guide to the Trade Marks Act 1994*, Londona, 1994, 110. lpp.

tiesībām⁵⁶. Tātad saskaņā ar pašreiz spēkā esošajām Savienības tiesībām divu identisku preču zīmju līdzāspastāvēšanu principā nevar pamatot ar argumentu par iespējamu divu identisku preču zīmju godīgu līdzāspastāvēšanu noteiktu laika periodu.

98. Rezumējot ir jāsecina, ka Direktīva 89/104 neparedz nekādus izņēmumus, kas situācijā, kāda ir pamata lietā, pieļautu divu identisku preču zīmju līdzāspastāvēšanu. Tātad divu identisku preču zīmju, kas apzīmē divas identiskas preces, ko ražo atšķirīgi ražotāji, ilglaicīga godīga vienlaicīga izmantošana nav saderīga ar direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu, ja šis pants laika ziņā ir piemērojams pamata lietai.

56 — Tā tiek uzskatīts arī angļu valodas tiesību doktrīnas lielākajā daļā. Torremans, P./Holyoak, J., minēts iepriekš (26. zemsvītras piezīmē), 367. lpp., norāda, ka Direktīva 89/104 neparedz šāda veida izņēmumu. Autori pat saskata pretrunas starp Kopienas un valsts tiesību normām. Ņemot vērā šo secinājumu, autori uzskata, ka "agrākas preču zīmes īpašniekam, kura intereses ir aizskārusi vēlākas preču zīmes reģistrācija, nebūtu nekāda iemesla sēsties pirmajā lidašņā uz Luksemburgu, lai pieprasītu [Eiropas Savienības] Tiesai svītrot no 1994. gada likuma par preču zīmēm 7. pantu, jo tas pilnībā nav saderīgs ar direktīvu, kuru šis valsts norma transponē". Morcom, C./Roughton, A./Graham, J./Malynicz, S., minēts iepriekš (49. zemsvītras piezīmē), 174. lpp., 679. punkts, un Smith, E., "The approach of the UK-IP0 to co-ownership of registered trade marks: nanny leaves the Registry, but not completely", *Trade Mark Law and Sharing Names — Exploring Use of the Same Mark by Multiple Undertakings* (izdevējs Llana Simon Fhina), Celenhama, 2009, 74. lpp., norāda tikai, ka šāda veida izņēmums direktīvā nav atrodams. Kitchin, D., *Kerly's law of trade marks and trade names*, 14. izd., Londona, 2005, 275. lpp., 9-150. un 9-153. punkts, paskaidro, ka 1994. gada likuma par preču zīmēm 7. pants, kas kodificē "honest concurrent use" tiesību kategoriju, nav balstīts uz Direktīvu 89/104. Turklāt autori norāda uz to, ka pret šī panta iekļaušanu likuma tekstā protestēja Apvienotās Karalistes valdība, jo tai bija šaubas par šīs tiesību kategorijas atbilstību direktīvas 4. panta imperatīvajām tiesību normām. Ari paši autori uzskata, ka Likuma par preču zīmēm 7. pants diez vai ir savienojams ar Direktīvas 89/104 4. panta imperatīvajām normām. Annand, R./Norman, H., minēts iepriekš (55. zemsvītras piezīmē), 110. un 111. lpp., uzskata, ka 1994. gada likuma par preču zīmēm 7. pants ir pretrunā direktīvas 4. panta tekstam, kas skaidri nosaka, ka preču zīmi "neregistrē", ja tā nonāk konfliktā ar agrāku preču zīmi vai agrākām tiesībām. Ari Schumann, H.-J., *Der Schutz von Unternehmenskennzeichen und Wortmarken in England und Deutschland*, 2000, 46., 47. un 195. lpp., uzskata, ka "honest concurrent use" koncepts nav savienojams ar direktīvu, jo direktīvā nav paredzēts šāds izņēmums. Drizāk 4. pants, kas paredz tādas pašas relatīvas atteikuma pamatojumus kā 5. pants, neatstāj dalībvalstīm nekādu rīcības brīvību šādu normu pieņemšanai. Šādā izpratnē 1994. gada likums par preču zīmēm ir pretrunā direktīvas normām un pret Apvienoto Karalisti varētu celt prasību par valsts pieņēmumu neizpildi.

C — Citi būtiski juridiskie jautājumi

99. Blakus iepriekš minētajiem trīs tēmu kompleksiem šajā lietā rodas vēl divi būtiski tiesību jautājumi. Pirmkārt, runa ir par direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošanas laiku pamata lietā un, otrkārt, par pārmetumu, ka agrākas preču zīmes īpašnieks nelikumīgi izmanto savas direktīvā ietvertās tiesības, pieprasot atzīt par spēkā neesošu identisku vēlāku preču zīmi.

1) Direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta *ratione temporis*

formulējumā atsaukusies⁵⁸. Šajā lietā atbilde uz šo jautājumu ir īpaši būtiska, proti, jo, kā tas tika jau secināts, “honest concurrent use” tiesību kategorija nav savienojama ar direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu. Ja šī direktīvas norma ir piemērojama *ratione temporis*, tad tas nozīmētu, ka *Court of Appeal* 2000. gada februāra spriedums — balstoties uz šo tiesību kategoriju, pieļaut divu identisku preču zīmju līdzāspastāvēšanu — nebūtu savienojams ar Savienības tiesībām.

a) Vispārīgi

100. Kā jau tas tika atspoguļots šo secinājumu ievadā⁵⁷, tad pamata lieta būtībā attiecas uz jautājumu, vai *AB* var atsaukties uz direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu, proti, atbilstošajām valsts transponēšanas normām, lai pieprasītu ar tādu pašu nosaukumu reģistrētās preču zīmes “Budweiser” atzīšanu par spēkā neesošu. Šajā sakarā — pat ja lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa to neapskata — rodas jautājums par Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta spēkā esības laiku (piemērojamība *ratione temporis*) pamata lietas ietvaros, kas, pēc manām domām, ir jānoraida. To es izskaidrošu tālāk.

102. Ar šo valsts tiesas spriedumu tika pabeigta tikai viena no divām tiesvedībām, kuras attiecās uz abiem būtiskajiem laika periodiem iespējamai Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošanai *ratione temporis*, proti, pirmkārt, tiesvedība par abu identisko “Budweiser” preču zīmju reģistrāciju, ieskaitot attiecīgās pretrpasības, un, otrkārt, tiesvedība par *BB* reģistrētās preču zīmes spēkā esamību, ko ar savu 2005. gada 18. maija pieteikumu ierosināja *AB*. Tikai šīs pēdējās minētās tiesvedības ietvaros tika pieņemts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, un tādēļ tikai šis laika posms ir būtisks šajā

101. Vispirms ir jāatgādina, ka Tiesas pienākums ir sniegt iesniedzējtiesai visas norādes par Savienības tiesību interpretāciju, kas tai var būt noderīgas, izlemjot iztiesājamo prāvu, neatkarīgi no tā, uz ko šī tiesa savu jautājumu

58 — Skat. 1990. gada 12. decembra spriedumu lietā C-241/89 *SARPP* (*Recueil*, I-4695. lpp., 8. punkts), 1994. gada 2. februāra spriedumu lietā C-315/92 *Verband Sozialer Wettbewerb*, sauktu par “Clinique” (*Recueil*, I-317. lpp., 7. punkts), 1999. gada 4. marta spriedumu lietā C-87/97 *Conorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola* (*Recueil*, I-1301. lpp., 16. punkts), 2004. gada 7. septembra spriedumu lietā C-456/02 *Trojani* (Krājums, I-7573. lpp., 38. punkts) un 2005. gada 17. februāra spriedumu lietā C-215/03 *Oulane* (Krājums, I-1215. lpp., 47. punkts).

57 — Skat. šo secinājumu 3. punktu.

lietā. Tā kā tomēr nevar izslēgt, ka, iespējams, pirmās tiesvedības ietvaros direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts nav piemērojams *ratione temporis* un tas varētu ietekmēt arī otru tiesvedību, tad pēc kārtas ir jāpārbauda direktīvas normas piemērojamība *ratione temporis* abām tiesvedībām, proti, abos laika brīžos.

direktīvas 16. panta 2. punktu Padome bija pilnvarota pēc Komisijas priekšlikuma atlikt šo termiņu līdz, vēlākais, 1992. gada 31. decembrim. Katrā ziņā Apvienotā Karaliste šo transponēšanas pienākumu izpildīja tikai ar kavēšanos, proti, 1994. gada 31. oktobrī, kad stājās spēkā 1994. gada likums par preču zīmēm.

b) Tiesvedība par preču zīmes reģistrēšanu

i) Laika piesaistes kritēriji

103. Atbilde uz jautājumu par Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērojamību *ratione temporis* ir visai kompleksa, it īpaši tādēļ, ka būtiskie fakti norisinājās brīdī, kad šī tiesību norma vēl nebija spēkā, proti, tā nebija transponēta valsts tiesību normās.

104. Direktīva 89/104 pati stājās spēkā 1988. gada 27. decembrī. Saskaņā ar direktīvas 16. panta 1. punktu dalībvalstīm attiecīgās transpozīcijas normas bija jāpieņem vēlākais līdz 1991. gada 28. decembrim. Saskaņā ar

105. *Court of Appeal* savā 2000. gada februāra spriedumā tomēr nepiemēroja 1994. gada likumu par preču zīmēm, ar ko bija paredzēts transponēt Direktīvu 89/104, bet gan balstījās tikai uz 1938. gada likumu par preču zīmēm, kas attiecīgajā laikā posmā, proti, preču zīmju reģistrācijas pieteikumu iesniegšanas brīdī 1979. un 1989. gadā, bija vienīgais piemērojamais likums *ratione temporis*. Šī iemesla dēļ rodas jautājums, vai *Court of Appeal*, ņemot vērā 1938. gada likuma par preču zīmēm piemērojamību *ratione temporis*, bija pienākums atsaukties uz Direktīvu 89/104. Tas savukārt nozīmētu Direktīvas 89/104 piemērošanu ar atpakaļejošu spēku (attiecībā uz preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniegšanu 1979. gadā), proti, direktīvas piemērošanu no brīža, kad tā stājās spēkā, bet vēl nav transponēta valsts tiesību normā (attiecībā uz preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniegšanu 1989. gadā).

ii) Direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta atpakaļejoša spēka neesamība

arī šeit ir jāievēro tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības principi, jo pagātnē esoša un tādēļ vairs nemainīga fakta kopuma tiesiskās sekas tiek piesaistītas tagadnei vai nākotnei⁶².

106. Tiesa savā judikatūrā vadās no tā, ka Savienības materiālo tiesību normas tiesiskās drošības un tiesiskās palāvības principu garantēšanas nolūkos principā ir jāinterpretē tā, ka tās attiecas uz gadījumiem, kas notikuši pēc to stāšanās spēkā⁵⁹. Izņēmuma kārtā šīs normas var tikt interpretētas tā, ka tās attiecas uz gadījumiem, kas notikuši pirms to stāšanās spēkā, tikai tad, ja no to teksta, mērķa vai uzbūves skaidri izriet, ka tām ir šāda iedarbība⁶⁰. Šādā gadījumā, pretēji kā tas ir iepriekš minētajā gadījumā, tiesiskās sekas neiestājas pirms direktīvas stāšanās spēkā un līdz ar to nepastāv piemērošanas ar atpakaļejošu spēku vārda tiešajā nozīmē⁶¹. Tomēr

107. Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā nav nekādi pieturas punkti par to, ka šīs normas tiesiskās sekas bija plānots attiecināt arī uz laika posmu pirms direktīvas stāšanās spēkā. Tā, piemēram, direktīvas 4. panta 6. punktā ir ietvertas pārejas normas, jo šis punkts paredz pārejas laiku, kurā turpina pastāvēt reģistrācijas atteikuma vai spēkā neesamības pamatojums, kas bija spēkā šajā dalībvalstī pirms dienas, kurā stājas spēkā normas, kas nepieciešamas, lai ievērotu šo direktīvu. Tomēr no šīs normas jēgas un mērķa viennozīmīgi izriet, ka tās juridiskā ietekme ir orientēta tikai uz nākotni. Tādēļ Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts tiktāl nav piemērojams ar atpakaļejošu spēku attiecībā uz preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniegšanu 1979. gadā.

59 — 1981. gada 12. novembra spriedums apvienotajās lietās no 212/80 līdz 217/80 *Meridionale Industria Salumi* u.c. (*Recueil*, 2735. lpp., 9. un 10. punkts), 1993. gada 15. jūlija spriedums lietā C-34/92 *GruSa Fleisch* (*Recueil*, I-4147. lpp., 22. punkts), 2002. gada 24. septembra spriedums apvienotajās lietās C-74/00 P un C-75/00 P *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija (*Recueil*, I-7869. lpp., 119. punkts) un 2006. gada 9. marta spriedums lietā C-293/04 *Beemsterboer Coldstore Services* (Krājums, I-2263. lpp., 21. punkts).

60 — Iepriekš 59. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi: apvienotajās lietās *Meridionale Industria Salumi* u.c. (9. un 10. punkts), lietā *GruSa Fleisch* (22. punkts), apvienotajās lietās *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija (119. punkts) un lietā *Beemsterboer Coldstore Services* (21. punkts).

61 — 1987. gada 14. janvāra spriedums lietā 278/84 Komisija/Vācija (*Recueil*, I. lpp., 35. punkts). Skat. Berger, T., *Zulässigkeitsgrenzen der Rückwirkung von Gesetzen*, izdevējs Peter Lang, 2002, 180., 196. un nākamās lpp. Autors norāda, ka Tiesa nem vēra tiesību normas strukturālos elementus tādā veidā, ka tā vadās pēc attiecīgās normas piemērojamas *ratione temporis*. Būtiskākais atpakaļejošā spēka kritērijs ir kādas tiesību normas spēkā stāšanās brīdis attiecībā pret šīs normas izsludināšanas brīdi.

62 — Iepriekš 59. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi: apvienotajās lietās *Meridionale Industria Salumi* u.c. (9. un 10. punkts), lietā *GruSa Fleisch* (22. punkts), apvienotajās lietās *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija (119. punkts) un lietā *Beemsterboer Coldstore Services* (21. punkts).

iii) Nepiemērojamība, sākot no direktīvas spēkā stāšanās brīža

ričība. Direktīvas transponēšanai paredzētajā termiņā dalībvalstīm ir jāatturas pieņemt noteikumus, kas varētu būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu⁶⁴.

108. Pretēja situācija varētu būt attiecībā uz *BB* 1989. gada 28. jūnijā, proti, pēc Direktīvas 89/104 stāšanās spēkā, iesniegto “Budweiser” preču zīmes reģistrācijas pieteikumu. Nav skaidrs, vai *Court of Appeal* tā iemesla dēļ, ka pieteikums tika iesniegts direktīvas transponēšanai paredzētajā termiņā, bija pienākums pārbaudīt, vai abu identisko preču zīmju līdzāspastāvēšana, balstoties uz “honest concurrent use” tiesību kategoriju, bija aizliedzama iespējamās nesaderības ar Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunktu dēļ.

110. Kas attiecas uz valsts tiesām, kuru kompetencē ir tiesību piemērošana, tad ir jānorāda, ka arī uz tām attiecas atturēšanās pienākums, līdz ar to saskaņā ar Tiesas judikatūru, sākot ar direktīvas spēkā stāšanās dienu, valsts tiesām cik vien iespējams ir jāatturas interpretēt valsts tiesības tādā veidā, kas pēc transpozīcijas termiņa beigām var nopietni apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu⁶⁵.

109. Vispirms ir jānorāda, ka pirms direktīvas transpozīcijas termiņa beigām dalībvalstīm nevar pārvest, ka tās vēl nav pieņēmušas pasākumus direktīvas īstenošanai savā tiesību sistēmā⁶³. Tomēr dalībvalstis jau transponēšanai paredzētajā termiņā ir piesaistītas direktīvas noteikumiem tās iepriekšējās iedarbības izpratnē tādā veidā, ka tās nedrīkst rīkoties pretēji direktīvas priekšmetam un nolūkam, jo ar šādu dalībvalsts rīcību ir izslēgta dalībvalstu vēlāka ar direktīvu saderīga

111. Kā to Tiesa jau vairākkārt ir izklāstījusi, tad valsts tiesas pienākuma interpretēt attiecīgās valsts tiesību normas direktīvai atbilstīgā veidā robežas nosaka vispārējie tiesību principi, īpaši tiesiskās drošības princips, un

63 — Skat. 1997. gada 18. decembra spriedumu lietā C-129/96 *Inter-Environnement Wallonie (Recueil, I-7411, lpp., 43. punkts)* un 2006. gada 4. jūlija spriedumu lietā C-212/04 *Adeneler u.c.* (Krājums, I-6057. lpp., 114. punkts).

64 — Skat. Kahl, W., no: *EUV/EGV Kommentar* (izdevējs Christian Calliess/Matthias Ruffert), 3. izdevums, Mīnhene, 2007, 459. lpp., 63. punkts. Skat. spriedumu lietā *Inter-Environnement Wallonie* (minēts iepriekš 63. zemsvītras piezīmē, 45. punkts) un 2005. gada 22. februāra spriedumu lietā C-144/04 *Mangold* (Krājums, I-9981. lpp., 67. punkts).

65 — 2010. gada 14. janvāra spriedums lietā C-304/08 *Plus Warenhandels-gesellschaft* (Krājums, I-217. lpp., 29. punkts), 2009. gada 23. aprīļa spriedums apvienotajās lietās C-261/07 un C-299/07 *VTB-VAB un Galatea* (Krājums, I-2949. lpp., 39. punkts) un spriedums lietā *Adeneler u.c.* (minēts iepriekš 63. zemsvītras piezīmē, 122. un 123. punkts). Skat. arī ģenerālvokāta Mengocci [*Mengozzi*] 2010. gada 17. novembra secinājumu lietā C-477/09 *Defossez*, kas vēl tiek izskatīta, 34. punktu.

minētais pienākums nevar būt pamats valsts tiesību interpretācijai *contra legem*⁶⁶.

112. Ņemot vērā faktu, ka direktīvai atbilstīga valsts tiesību interpretācija beigās būtu nozīmējusi to, ka “honest concurrent use” tiesību kategorija būtu jāatstāj *contra legem* nepiemērota, tad nevar *Court of Appeal* vēlāk pārnest, ka tā savā 2000. gada februāra spriedumā, kura pamatā ir 1979. un 1989. gadā spēkā esošās valsts tiesību normas, būtu rīkojusies ar Savienības tiesībām nesaderīgā veidā.

c) Tiesvedība par reģistrētās preču zīmes spēkā esamību

113. Vēl ir jāpārbauda, vai Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir piemērojams *ratione temporis* šajā lietā būtiskās tiesvedības par *BB* reģistrētās preču zīmes spēkā esamību ietvaros.

114. Pēc manām domām, tiesiskās drošības un paļāvības principi, ņemot vērā lietas

faktu seno vēsturi, izņēmuma kārtā pieļauj abu identisko preču zīmju līdzāspastāvēšanu un līdz ar to atstāj spēkā *Court of Appeal* 2000. gada februāra spriedumu, ieskaitot arī tā tiesiskās sekas attiecībā uz pamata lietu. Tomēr obligāts priekšnoteikums tam ir Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta nepiemērojamība *ratione temporis* pamata lietā. Es uzskatu, ka šāds priekšnoteikums pastāv. Savus uzskatus es izskaidrošu nākamajos punktos.

115. Prejudiciālās tiesvedības ietvaros Tiesai principā ir jāsniedz iesniedzējtiesai lietderīga atbilde uz prejudiciālajiem jautājumiem, kas palīdzētu atrisināt pamata lietu. Tiesa, ņemot vērā pietiekamā apmērā pamata lietas faktus, kas šajā lietā ir īpaši sarežģīti, nevar pieņemt lēmumu. It īpaši Tiesa nevar ņemt vērā to, ka pašreizējā situācija, kādā atrodas abi uzņēmumi, galvenokārt ir radusies tiesiskā stāvokļa rezultātā, kāds Apvienotajā Karalistē pastāvēja pirms direktīvas stāšanās spēkā un pieļāva divu identisku preču zīmju līdzāspastāvēšanu. Vēlāka šī tiesiskā stāvokļa pielāgošana Savienības tiesību prasību izpratnē nebija iespējama, jo attiecībā uz valsts tiesu tas būtu nozīmējis, ka tai būtu bijis

66 — Šajā izpratnē skat. 1987. gada 8. oktobra spriedumu lietā 80/86 *Kolpinghuis Nijmegen* (*Recueil*, 3969. lpp., 13. punkts), spriedumu lietā *Adeneler* u.c. (minēts iepriekš 63. zemsvītras piezīmē, 110. punkts), 2008. gada 15. aprīļa spriedumu lietā C-268/06 *Impact* (Krājums, I-2483. lpp., 100. punkts), 2009. gada 23. aprīļa spriedumu lietā C-378/07 *Angelidaki* u.c. (Krājums, I-3071 lpp., 199. punkts) un 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-12/08 *Mono Car Styling* (Krājums, I-6653. lpp., 61. punkts).

jāpārkāpj savas valsts tiesību normas⁶⁷. Arī pēc Direktīvas 89/104 transponēšanas valsts tiesībās nebija iespējams pakāpeniski pāriet uz Savienības tiesībām atbilstošu tiesisko situāciju. Šāda tiesiskā situācija izraisīja to, ka, neskatoties uz komerciāli izmantotā vārdu savienojuma “Budweiser” identiskumu, kā arī konkurences situāciju vienā tirgus segmentā, abas preču zīmes jau vairākus gadu desmitus ir vienlaicīgi darbojušās un acimredzot ir ieguvušas zināmu preču zīmes nemateriālo vērtību (“Goodwill”)⁶⁸, kas nodrošina attiecīgajai preču zīmei noteiktu atpazīstamības pakāpi⁶⁹. Paļaujoties uz šo tiesisko stāvokli, abi uzņēmumi ir paralēli darbojušies un ieguvuši zināmu tirgus daļu. Šī paļāvība tiktu iedragāta, ja viens no uzņēmumiem tiktu tiesiski piespiests attiekties no vārdu salikuma, ar ko patērētājiem asociējas noteikta vērtība. Tieši tas arī notiktu, ja *BB* reģistrēto preču zīmi atzītu par spēkā neesošu.

a) apakšpunkta piemērošana pamata lietā, galu galā novestu pie tā, ka direktīvas piemērojamība *ratione temporis* attiektos arī uz 1979. gadu, kad *AB* reģistrēja “Budweiser” preču zīmi. Turklāt diez vai direktīvas likumdevējs būtu vēlējis laika ziņā aptvert arī faktus, kas norisinājās 1979. gadā.

d) Secinājums

116. Turklāt pretējs viedoklis, proti, nerobežota direktīvas 4. panta 1. punkta

67 — Skat. šo secinājumu 112. punktu.

68 — Parasti jēdzienam “Goodwill” Apvienotās Karalistes preču zīmju tiesībās ir izcelsmi identificējoša nozīme, proti, tā ir preces vai kvalitātes identitāte, ko būtiska daļa valsts patērētāju piešķir kādam zīmolam (skat. Mountstephens, A./Ohly, A., minēts iepriekš 53. zemsvitras piezīmē, 621. lpp.).

69 — Skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 5. punktu. Kā to savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu paskaidro iesniedzējtiesa, tad abu uzņēmumu ražotais alus, neskatoties uz identisko nosaukumu, ir atšķirīgs. To garša, cena, kā arī noformējums vienmēr ir atšķirīgs, kādēļ liela daļa patērētāju esot sapratusi to atšķirības, lai gan, protams, vienmēr būšot neliela daļa patērētāju, kas minētās alus šķirnes jauks.

117. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, es varu secināt, ka pamatota nav ne Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērojamība ar atpakaļejošu spēku, ne arī piemērojamība no direktīvas spēkā stāšanās brīža. Līdz ar to ir jāuzskata, ka direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts pamata lietā nav piemērojams *ratione temporis*. Līdz ar to prejudiciālie jautājumi būtu jāuztver kā tādi, kam nav nozīmes.

2) Pārmetums par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu

118. Noslēdzoši būtu jāapskata nākamais jautājums, vai *AB* pamata lietā no direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izrietošo tiesību īstenošana ir jāuzskata par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, jo *AB* lūgumu atzīt *BB* preču zīmi par spēkā neesošu iesniedza tikai vienu dienu pirms piecu secīgu gadu akcepta termiņa beigām. Lai gan iesniedzējtiesa sava izklāsta ietvaros šo jautājumu skaidri neapskata, tomēr tā to piemin⁷⁰. Turpretim Čehijas un Slovākijas valdības *AB* skaidri pārmet tiesību ļaunprātīgu izmantošanu. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka Tiesai, lai uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu sniegtu lietderīgu atbildi, ir tiesības brīvi atdalīt Savienības tiesību elementus, kuru interpretācija ir nepieciešama, ņemot vērā strīda priekšmetu⁷¹. Es uzskatu, ka, ņemot vērā pamata lietas īpašos apstākļus, kā arī šo apgalvojumu, ir nepieciešams pārbaudīt pārmetumu par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu.

70 — Skat. lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 1., 18., 22. un 23. punktu.

71 — Skat. 1978. gada 29. novembra spriedumu lietā 83/78 *Pigs Marketing Board/Redmond* (*Recueil*, 2347. lpp., 26. punkts).

119. Savienības tiesībās pastāv tiesību ļaunprātīgas izmantošanas jēdziens⁷², kura pirmāsākumi izdomas judikatūrā⁷³, un laika gaitā tam ir nostiprinājies salīdzinoši skaidri noteikts saturs⁷⁴. Šo ideju, kas sākotnēji radās pamatbrīvību jomā, Tiesa pārcēla uz citām specifiskām Savienības tiesību nozarēm un to attīstīja tālāk. Šo jēdzienu var, stipri vienkāršoti, saprast kā ļaunprātīgas prakses aizlieguma principu, saskaņā ar kuru “ļaunprātīga

72 — Saistībā ar ļaunprātīgas atsaukšanās risku uz Direktīvas 2003/88 7. pantā atzītajām Kopienas tiesībās paredzētajām tiesībām uz ikgadējo atvaļinājumu slimības laikā skat. manus 2008. gada 24. janvāra secinājumus lietā C-520/06 *Stringer* u.c. (Krājums, I-179. lpp., 80. punkts). Šo secinājumu 53. zemsvītras piezīmē es tiesību ļaunprātīgu izmantošanu definēju kā tiesiskā statusa nepareizu izmantošanu, kas ierobežo iespēju izmantot esošās tiesības. Tas nozīmē, ka formāli piešķirtu tiesību izmantošanu ierobežo labas ticības princips. Ja arī kādam ir piešķirtas formāli apstrīdētas tiesības, tās nevar izmantot ļaunprātīgi. Lidzīgi Creifelds, *Rechtswörterbuch* (izdevējs Klaus Weber), 17. izdevums, Minhene, 2002, 1109. lpp., saskaņā ar kuru subjektīvo tiesību īstenošana ir ļaunprātīga, ja tā formāli atbilst likumam, tomēr prasības celšana sakarā ar īpašiem attiecīgā gadījuma apstākļiem ir nelojāla.

73 — Skat. 1979. gada 7. februāra spriedumu lietā 115/78 *Knors* (*Recueil*, 399. lpp., 25. punkts), 1990. gada 3. oktobra spriedumu lietā C-61/89 *Bouchoucha* (*Recueil*, I-3551. lpp., 14. punkts), 1992. gada 7. jūlija spriedumu lietā C-370/90 *Singh* (*Recueil*, I-4265. lpp., 24. punkts), 1998. gada 12. maija spriedumu lietā C-367/96 *Kefalas* u.c. (*Recueil*, I-2843. lpp., 20. punkts), 1999. gada 9. marta spriedumu lietā C-212/97 *Centros* (*Recueil*, I-1459. lpp., 24. punkts), 2000. gada 23. marta spriedumu lietā C-373/97 *Diamantis* (*Recueil*, I-1705. lpp., 33. punkts), 2002. gada 21. novembra spriedumu lietā C-436/00 *X* un *Y* (*Recueil*, I-10829. lpp., 41. un 45. punkts), 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā C-167/01 *Inspire Art* (*Recueil*, I-10155. lpp., 136. punkts), 2006. gada 21. februāra spriedumu lietā C-255/02 *Hali-fax* u.c. (Krājums, I-1609. lpp., 68. punkts), 2006. gada 12. septembra spriedumu lietā C-196/04 *Cadbury Schweppes* un *Cadbury Schweppes Overseas* (Krājums, I-7995. lpp., 35. punkts), 2008. gada 21. februāra spriedumu lietā C-425/06 *Part Service* (Krājums, I-897. lpp., 42. punkts) un 2008. gada 25. jūlija spriedumu lietā C-127/08 *Metock* u.c., Krājums, I-6241. lpp., 75. punkts).

74 — Tāpat arī ģenerālvokāts M. Pojarešs Maduro [*M. Pojares Maduro*] savos 2008. gada 28. februāra secinājumos lietā C-311/06 *Consiglio Nazionale degli Ingegneri* (2009. gada 29. janvāra spriedums, Krājums, I-415. lpp., 43. un nākamie punkti).

vai krāpnieciska atsaukšanās uz Kopienų tiesību normām nav atļauta⁷⁵. Tiesa uzskata, ka ļaunprātības pierādīšanas priekšnosacījums ir, pirmkārt, ka veicot konkrētā gadījuma objektīvo apstākļu vispārēju izvērtēšanu, tiek konstatēts, ka, neraugoties uz formālu Savienības tiesību normu ievērošanu, netika sasniegts regulējuma mērķis. Otrs priekšnosacījums ir subjektīvais elements, proti, nolūks panākt sev Savienības tiesībās paredzētu priekšrocību tādā veidā, ka attiecīgie priekšnosacījumi tiek radīti patvaļīgi⁷⁶.

120. Tā gan ir dalībvalstu tiesu kompetence — konstatēt, vai pamata tiesvedībā ir izpildīti ļaunprātīgas prakses faktisko apstākļu priekšnosacījumi⁷⁷. Tomēr Tiesa, sagatavojot prejudiciālu nolēmumu, attiecīgos apstākļos var uzņemties skaidrošanu, lai dalībvalsts tiesai sniegtu vadlīnijas, kā veicama interpretācija⁷⁸.

75 — Skat. iepriekš 73. zemsvītras piezīmē minētos spriedumus: lietā *Keřalas* u.c. (20. punkts), lietā *Diamantis* (33. punkts), lietā *Halifax* u.c. (68. punkts), kā arī lietā *Cadbury Schweppes* un *Cadbury Schweppes Overseas* (35. punkts).

76 — Skat. 2000. gada 14. decembra spriedumu lietā C-110/99 *Emsland-Stärke* (*Recueil*, I-11569. lpp., 52. un 53. punkts) un 2005. gada 21. jūlija spriedumu lietā C-515/03 *Eichsfelder Schlachtbetrieb* (Krājums, I-7355. lpp., 39. punkts). Skat. arī manus 2010. gada 10. februāra secinājumus lietā C-569/08 *Internetportal und Marketing* (2010. gada 3. jūnija spriedums, Krājums, I-4871. lpp., 113. punkts), kā arī 2010. gada 2. jūnija secinājumus lietā C-118/09 *Koller* (2010. gada 22. decembra spriedums, Krājums, I-13627. lpp., 81. punkts).

77 — Skat. spriedumu lietā *Eichsfelder Schlachtbetrieb* (minēts iepriekš 76. zemsvītras piezīmē, 40. punkts) un spriedumu lietā *Halifax* u.c. (minēts iepriekš 73. zemsvītras piezīmē, 76. punkts).

78 — Skat. 2002. gada 17. oktobra spriedumu lietā C-79/01 *Payroll* u.c. (*Recueil*, I-8923. lpp., 29. punkts) un spriedumu lietā *Halifax* u.c. (minēts iepriekš 73. zemsvītras piezīmē, 76. un 77. punkts).

121. Čehijas un Slovākijas valdību viedoklis ir jāsaprot tādējādi, ka tās direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto tiesību ļaunprātīgu izmantošanu saskata tajā, ka *AB* pieteikumu par *BB* reģistrētās preču zīmes “Budweiser” atzīšanu par spēkā neesošu iesniedza vienu dienu pirms piecu secīgu gadu akcepta termiņa beigām, līdz ar ko *BB* esot tikusi atņemta iespēja vērsties pret šo iesniegumu. Šī argumentācija mani nepārliecina, jo tā balstās uz apšaubāmu pieņēmumu, ka akceptējošai pusei, respektējot trešo pusi, kas parasti nelikumīgi izmanto identisku preču zīmi, esot jābūt liegtam izmantot pilnībā 9. panta 1. punktā minēto termiņu. Akceptējošai pusei ir jābūt tiesībām izmantot materiālo un procesuālo tiesību normas sev vislabākajā veidā, nesāņemot pārmetumu par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu⁷⁹.

122. Neskatoties uz iepriekš rūpīgi apskatīto jautājumu, vai Savienības tiesības, balstoties uz valsts tiesībās atzīto godīgas līdzaspastāvēšanas principu, pieļauj abu preču zīmju līdzaspastāvēšanu, šim [Čehijas un Slovākijas valdības] viedoklim nevar piekrist tādēļ, ka principā ir jābūt iespējamam īstenot termiņa ievērošanai nepieciešamo darbību līdz pat

79 — Skat. Drew, J./Priestley, H., “Anheuser-Busch and Budvar march on to the ECJ”, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2010, 5. sējums, 2. punkts, 80. lpp. Autori uzskata, ka akceptējošai pusei ir jādrīkst izmantot materiālo un procesuālo tiesību normas sev visizdevīgākajā veidā.

pēdējai dienai. Tas atbilst gan Savienības⁸⁰ un tās dalībvalstu⁸¹ procesuālo tiesību principiem, gan arī direktīvas mērķiem. Vēlākās preču zīmes īpašnieka paļāvība, ka viņš varēs šo preču zīmi izmantot, pret to neiebilstot agrākas preču zīmes īpašniekam, tiek pietiekamā mērā aizsargāta jau ar to, ka Savienības tiesību sistēma tiesību zaudēšanas juridiskās sekas paredz tikai pēc piecu secīgu gadu akcepta termiņa beigām. Vēlākās preču zīmes īpašniekam ir jāsamierinās, ka pirms šī termiņa beigām otra puse jebkurā laikā var veikt pretpasākumus. Kā jau iepriekš paskaidrots, tad, nosakot stingru piecu secīgu gadu laika robežu, tiek radīta tiesiskā drošība un beigās, nodrošinot tiesisko stabilitāti, tiek aizsargātas

abas puses⁸². Liedzot agrākas preču zīmes īpašniekam īstenot tam direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētās tiesības vienu dienu pirms piecu secīgu gadu akcepta termiņa beigām, nozīmētu to, ka tiktu apšaubīta šī regulējuma spēkā esamība. Stingri noteiktās laika robežas mikstināšana respektēšanas iemeslu dēļ, kā to vēlas Čehijas un Slovākijas valdības, negatīvi ietekmētu tiesiskās drošības principu un tādēļ būtu pretrunā arī direktīvas likumdevēja nodomam. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniegtie apgalvojumi ir jānoraida.

123. Atbilstoši tam nav saskatāma no direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izrietošā tiesību ļaunprātīga izmantošana tajā, ka AB savu lūgumu atzīt vēlāko preču zīmi par spēkā neesošu iesniedza vienu dienu pirms piecu secīgu gadu akcepta termiņa beigām.

80 — Piemēram, saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas Reglamenta 37. panta 6. un 7. punktu, sūtīt Tiesai dokumentus pa faksu vai ar citu Tiesai pieejamo tehnisko sakaru līdzekļu palīdzību, procesuālo termiņu var īstenot pilnībā (skat. Wägenbaur, B., *EuGH Satzung und Verfahrensordnungen — Kommentar*, Minhene, 2008, 37. pants, 142. lpp., 8. punkts).

81 — Atbilstoši Vācijas Civilkodeksa [BGB] 188. panta 1. punktā dienās izteiktais termiņš beidzas līdz ar termiņa pēdējās dienas beigām. Kā to atbilstoši savā darbā izklāsta Heinrichs/Palandt, *BGB Kommentar*, Minhene, 2005, 188. pants, 4. punkts, 199. lpp., termiņa ievērošanai nepieciešamo darbību principā drīkst veikt līdz termiņa pēdējās dienas beigām (pulksten 24:00). Ari Schroeter, U., "Die Fristenberechnung im Bürgerlichen Recht", *Juristische Schulung*, 2007, 31. lpp., norāda uz to, ka attiecīgā puse drīkst pilnībā izmantot arī noteiktā termiņa pēdējo dienu un līdz ar to termiņa ievērošanai nepieciešamo darbību drīkst veikt līdz termiņa pēdējās dienas pulksten 24:00. Saskaņā ar Francijas Civilkodeksa [Code Civil] 2229. pantu noilgums iestājas pēc noilguma termiņa pēdējās dienas beigām. 2228. pants nosaka, ka noilguma termiņu aprēķina dienās, nevis stundās. Tas pats ir noteikts arī Beļģijas Civilkodeksa [Code Civil] 2261. un 1160. pantā. Atbilstoši Itālijas Civilkodeksa [Codice Civile] 2962. pantam noilgums iestājas pēc noilguma termiņa pēdējās dienas beigām. Saskaņā ar Spānijas Civilkodeksa [Código Civil] 1961. pantu noilgums iestājas līdz ar likumā noteiktā termiņa beigām.

VII — Secinājums

124. Kopumā ir jāsecina, ka pamata lietā nevar būt ne runas par Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošanu ar

82 — Ari Meyer, A., minētš iepriekš (13. zemsvītras piezīmē), 597. lpp., norāda, ka ar šo regulējumu tiek nodrošinātas ne tikai vēlākās preču zīmes pamatotās individuālās intereses, bet arī tiesiskās drošības vispārējā nepieciešamība.

atpakālejošu spēku, ne arī šīs normas piemērošanu no direktīvas spēkā stāšanās brīža. Tādējādi uz prejudiciālajiem jautājumiem principā nav jāatbild. Tiesas atbildei būtu jābūt šādai:

— tādā kā pamata lietā minētajā gadījumā direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts nav piemērojams *ratione temporis*;

— attiecīgi tādā kā pamata lietā minētajā gadījumā tas, vai agrākas preču zīmes īpašnieks var lūgt neregistrēt kādu preču zīmi vai reģistrēšanas gadījumā lūgt atzīt to par spēkā neesošu arī gadījumā, ja šīs preču zīmes, ar ko apzīmē identiskas preces, ilgāku laiku brīdi ir godīgi līdzās pastāvējušas, ir jāizvērtē saskaņā ar valsts tiesībām.

125. Gadījumā, ja Tiesa, pretēji kā tas konstatēts šajos secinājumos, uzskatītu, ka Direktīvas 89/104 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts ir piemērojams *ratione temporis* pamata lietas faktiem, uz prejudiciālajiem jautājumiem būtu jāatbild šādi:

— jēdziens “akcepts” direktīvas 9. panta 1. punkta izpratnē ir autonomas Savienības

tiesību jēdziens, kas visām dalībvalstīm ir jāinterpretē vienoti. Šī jēdziena priekšnoteikums ir agrākas preču zīmes īpašnieka iespējas vērsties tiesā pret vēlāk reģistrētas preču zīmes lietošanu, kas identitātes vai līdzības ar agrāko preču zīmi un ar šo preču zīmi apzīmēto preču vai pakalpojumu identitātes vai līdzības dēļ patērētājiem rada sajaukšanas risku;

— agrākas preču zīmes īpašniekam nav jāreģistrē sava preču zīme, lai tas attiecīgajā dalībvalstī sāktu “akceptēt” vēlākas preču zīmes lietošanu no trešo personu puses. Direktīvas 9. panta 1. punktā paredzētais akcepta termiņš sākas no tā brīža, kad agrākās preču zīmes īpašnieks uzzina par vēlākas preču zīmes lietošanu attiecīgajā dalībvalstī. Līdz ar to akcepta termiņš var sākties ātrākais no reģistrācijas brīža, ja no šī brīža vēlākā preču zīme tiek lietota un agrākās preču zīmes īpašnieks par to zina. Akcepta termiņš var sākties un, iespējams, pat beigties, pirms agrākās preču zīmes īpašnieks ir reģistrējis savu preču zīmi;

— direktīvas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts principā nepieļauj divu identisku preču zīmju, ar ko tiek apzīmētas divu atšķirīgu preču zīmju īpašnieku identiskas preces, ilglaicīgu godīgu līdzās pastāvēšanu.

VIII — Secinājumi

126. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Court of Appeal (England & Wales)* lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

- “1) Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts nav piemērojams *ratione temporis* tādā gadījumā kā pamata lietā;

- 2) attiecīgi tādā gadījumā kā pamata lietā tas, vai agrākas preču zīmes īpašnieks var lūgt neregistrēt kādu preču zīmi vai reģistrēšanas gadījumā lūgt atzīt to par spēkā neesošu arī gadījumā, ja šīs preču zīmes, ar ko apzīmē identiskas preces, ilgāku laika brīdi ir godīgi līdzās pastāvējušas, ir jāizvērtē saskaņā ar valsts tiesībām.”